

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Triplex Statvs; Ecclesiasticvs, Religiosus, & Sæcularis

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663**

Sectio II. De Professione Religiosa Dubia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80707](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-80707)

SECTIO SECUNDA.

De Professione Religiosa Dubia.

CAPUT VI.

Circa Religiosi susceptionem
status per Pro-
fessionem.

DUBIVM I.

Si Professio fiat sub conditione ho-
nesta de futuro, requiriturne
nouus consensu, con-
ditione pur-
gata?

23
Nonnulla
premissa.

REMITTO, professionem Reli-
giosum statum constiuentem du-
plicem esse, tacitam scilicet, &
exprimam. Capite Religi si de sentent. ex-
comma. Tacitamque antiquo duplice via indu-
cebatur, nempe gestatione habitus profes-
orum, vel alicuius actus professorum exer-
cito. Expressa si quomodo cumque con-
sensus sive verbo, sive scripto, sive nibus
declaretur. Porro si professio fiat sub condi-
tione repugnante obseruationi paupertatis,
castitatis, & obedientie; (traditione enim
tria hec vota continente debet necessariis
professio fieri) ea in Religione præscripte,
professio non tenet. Quia fieri vero, an si
fiat sub conditione honesta, (id est, non repu-
gnante) de futuro, requiratur nouus con-
sensus, conditione purgata? ex gr. in Religio-
ne approbata, & in manu legitimi Prælati
pro nictis castitatem, paupertatem, & obe-
dientiam, si tunc pater consensum pra-
stiterit, consentit pater: valetne profes-
sio?

24
Nouus con-
sensus non
requiritur.

25
Requiritur
nouus con-
sensus.

Non valet, sed debet nouus consensus acce-
dere. Quia ad professionem necessarius est
eo ēius, quo professor se Religioni tradat: sed
consensus sub conditione de futuro non est
huiusmodi, quod non est consensus in tra-
ditionem prælentem, sed in futuram puden-
tiam, scilicet à conditione: Ergo non potest
esse contentus ad profesiōnem sufficiens.

Ita plures Doctres, quo: refert, ac legitur
Gatier. l. 3. cano 99. de marim. capi. 13. &
14. Expressa Suar. tom. 3. de Relig. l. 6. cap. 12.
& num. 18.

Idei censio. Existimo enim talem profes-
sionem non esse professionem absolute p. 1. an-
ticipandam, sed votum simplex professionem so-
mitendi, impleta conditione.

DUBIVM II.

Professio tacita inducitur ex vfa,
& exercitio actuum pro-
fessorum?

Nonni Dub. 1. fieri (ex communi senten-
tia) professionem tacitam, exercitio ali-
quius actus professorum, quod quidem ad statum
trutinam refero, requiriens, an vere inducatur
tacita professio ex huiusmodi actus professo-
rum exercitamento?

Inducitur quidem, Quia C. Vidua de Regul.
vidua sponte incepens conversionem vclam Inducatur
quamvis non sacrum, & in Ecclesia officio oblationem. quam al. & virg. vclam & la-
cratæ offerebant, coacta fuit, perferente: & ergo
ex solo exercitio actu absq; habitus in c. pio-
ne professorum, professio inducatur. Cetero
si habitus professorum gestatio (vt in mū doli.)
sufficiens est ad professionē tacitam induc-
dam, cur non erit actus professorum exercitamen-
tum, cum non minus efficax signum
sit actus, quam habitus. Sic Sylva. v. Relig. 3.
q. 19. Az p. 1. l. 12. c. 4. q. 3. Sanch. 1. 5. Dec. 6. 3.
n. 20 & al. j. 1. Sylveletto relati. Addit. Ab quo
susceptione habitus professorum, nam sicut per
re nouitorum habitum antea necessarium
erat omnino ex Cap. Vidua. Ne felicit p̄-
sumatur, eum actum professorum exercen-
tem potius else iurisdictio aliena vlpator-
tem, quam verum professorum Religionis.

Minime inducitur professio tacita ex vfa &
exercitio actus professorum absque habitus
coramdem latet in communis delatione. Quia Non indu-
professio tacita induci non potest nisi ex si-ciu.
m. quia à vero statutis, nam est presumptio iuris,
& nullius iuris statutus exercituum actus profes-
orum cum nouitorum habitu à professorum
indumentis distinctio else professoris signū.
Ita Suar. tom. 3. de Relig. l. 6. c. 19. à n. c. Pa-
lao tom. 3. d. 2. de statu Relig. p. 1. num. 7.

Scio, primam sententiam communem el-
se satisq; probabilem. At probabilem. Hoc mili-
teor esse secundam. Nec enim contrarium amplius
ex Cap. Vidua citato colligitur. Porciat nam, placet op̄i-
que vclum illud esse non faciunt, quia mo-
nus

ESCORI
Theos: Mor.
Tom: V. VI. VI
E. L. V.

Sect II de Profes. Religiosa Dubia. 185

non erat velut virginum, quod bene duci solebat bene tamen videtur professorum quod carebit benedictione. Verum qui gestans professorum habitum addiderit actus professoris proprios in aetate pubere, professionem tacitam proculdubio inducat.

D V B I V M III.

Ut actus professorum exercitatio inducat professionem tacitam: requiriurne triduana saltem in eo perserantia?

³¹ Requiritur quidem. **R**equiritur qui tē, quia in *Cap. constitutionem in 6.* explice dicitur triduana perseverantiam in delatione habitus professorum necessariam esse ad iudicium endam tacitam professionem, & cum nulla exceptionem fecerit exercitij actuum professorum, ab illa debemus abstinere. Neque obstat in *Cap. Vetus* videri esse factum exceptionem; quia ille textus antiquior est, & consequenter per textum in *Cap. Constitutionem* censebitur limitatus: & quia non de solemni professione, sed de voto simplici easitatis videatur intelligi. *Sic Sunt, tom. tertio de Relig. libro sexto capite 19. numer. 14.*

³² Non requiri. **R**equiritur, sed sufficit assumptio habitus cum exercitio actus professorum, quia sol triduana delatio habitus professorum in anno nouitatus absque vilo professorum actu tacitam professionem inducit. Ergo ex acto professorum nulla specialis presuppositione inducitur, si in actu professorum cum delatione habitus professori tridua perseverantia requiratur. At communis sententia defendit, induc tacitam professionem professorum actu: Ergo induci debet sine triduana habitus professori delatione. *Ita Sanchez lib. quinto Decalog. cap. 3. numer. 21. Leffius lib. secund. cap. 41. dub. 7. numer. 47. Layman. lib. 4. tr. 5. capite 5 in princ.*

³³ Verius hoc esse reor. **R**equiri habitus professorum per triduum delationem, hoc est intelligendum, absque exercitio actuum professorum: ut sic iura iuribus conformat. Ignorat assumptionem habitus cum exercitio actus professorum, licet non adsit triduana perseverantia, ad professionem tacitam constitutam sufficientem esse defendo.

D V B I V M IV.

Qui Religionem ingressurus in re aliqua graui accidentali decepit: potestne expelli, post emissam professionem?

³⁴ Ceterum est innatam esse professionem ante decimum sextum etatis annum. *Eccles. & Mend. Theol. Mr. Tom. VII.*

expleum emissam. *Trident. ses. 25. capite 15.* Item metu cadente in conitatem vi- rato factam. Si enī h̄c metus profesorū incutatur, omnes Doctores sentiunt irritam reddi professionem latenter Ecclesiastico; quia sic supponitur coniunctio introductum in *Cap. 1. De iis, quae vi. vbi* feminis ex metu professionē erit, non cōpeditur in professione perseverare. Inusitata etiam erit professio, si ex parte Praelatiorum sit in persona admissa, aut in conditionib. substantialib. requisitis. Ex solo autem errore in accidentibus, irrita non redditur. Vnde elicio, non esse irritam professionem tacitam morbum contagiosum, quo declarato, non reci- pitor, quia cum hic morbus neque ex iure, neque ex speciali constitutione Religionis (vt iuppone) professionem annullet, eius ignoraniam vel error in admittente ad errorem in accidentibus, non in substantia per- venit. *Sanchez l. 5. Decalog. c. 4. num. 57.* Quaeferim autem, an sic admisus expelli ē Religionē possit?

Potest quidem expelli, quia in eiusmodi ³⁵ vitijs taciturnitate gravis in Religionem ipsam culpa commissa fuit, quae merito pelli. potest expulsiō vindicari. *Sic Narr. l. 3. consil. de Regularib. cons. 25. alias 48. n. 2.* & *3. Sanchez l. 7. de mair. d. 37. n. 53. S. 4. Religio. n. 34.*

Expelli non potest, quia non videtur res ³⁶ adēd gravis esse, ut eius causa expulsiō à Religione supplicium plane gravisimum, valeat potest. *Expelli non* *instigi.* Ita *Mann. tom. 2. sum. c. 6. num. 3. & 10. 3. q. Regul. q. 17. 4. 9.* Et *Sanchez.* mutans sententiam *lib. 5. Decal. c. 4. numer. 57.* plures referens

³⁷ *Ego autem cum Ferdinand. à Castro to. 3. d. 2. de statu Relig. pan. 2. §. 2. n. 4. distinguo sū ne vitor.* tentatis remedis per annum morbus non curerit poterit expelli tūm ob deceptionis culpam, tūm ad aliorum dannum, ac contagiij periculum precaudam. Addit Doctor in Societate Iesu absque vilo scrupulo expelli posse qui sic decipiens, vota Scholarium emitteret, quia cum non sint solemnia minorem cautam ad sui dissolutionem expostulant, quam ea, quae ad expellendos alio Religiosos profelos expostulantur. *Sanchez. n. 57. annotavit.*

D V B I V M V.

Validane est, Professio à seruo emissā sine domini consensu?

³⁸ **A**d professionis valorem etiam requiri- *Nonnulla* tur, vt quis servitute ligatus non sit, *suppono re-* quia fieret gravis iniuria domino, si seruos *ceptiora* occasione Religionis absque placito domini quidem, ab eius se libraberet obsequio, cui ipse, ac sua traditi sunt. *Capite si seruus 1. §. 2. 17. 9. 4.* Porro si seruos Religionis habitū assumet, & in eo per triennium computandum vel à die, quo dominus id scire potuit, vel, ut aliis placet, à die asumpti habitus, perfitterit abique

186 Theologiæ Moralis Lib. LVIII.

absque dominii revocatione: eo ipso a Religione potest admitti, quia iuri disponitorum ceterorum a domino cimisistis. *Cap. quis incognitus 17. q. 2.* At si intra iudicium nostrum dominus seruum repetierit, etiam si professionem fecisset, debet reddi, fide tamen accepta de imputatione, quod si dominus noluerit profectum seruum habere, sed predictum illius, probabile fatus indicio, teneri Religionem eius voluntati acquisitam, si culparit seruum ad professionem admisit. Si vero nullus patratus culpam, non video quare obligatur estimationem serui domino reddere: sufficienter enim satisficeret, seruum reddendo. *L. ge Suarium tom. 3. de Religione 1.6.6 per i. i. m. Leflum 1.2.3.4. a. b. 3. n. 31.* Quicquid in alterum, an illa profectio ante etiam in facta abique dominii contentum, ut validam?

39 Valida non est, quia seruus quoad actiones
Non est
valida. vitiles traditus est domino: Ergo traditio le
Religionis non potest. Si Pauid. in 4. dist.
38. question. 4. a. 2. num. 30. Letitius ci-
tauit. Sanc. lib. 3. D. cal. c. 4. numer. 49.
Azorius p. 1. l. 12. c. 1. q. 9. 3.

40. *Et valida. Quia neque apparet irrita ex
Valida est, iure naturali, neque ex positivo. Non ex na-
turali. Nam omnia vota feruorum valida sunt,
neque dominus ea valer irrita abolute; sed
soli impediti vnum sibi damnosum. Ergoflare
opinare poset, quod profectio valida sit, &
quod dominus illius vsu quoad obedientiam
positi impedit: neque inde si non vouere
obedientiam, vovere namque in animi pra-
paratione. Ius autem positivum nullum
est hanc irritans profectiorem. Ita Sylvest-
r. Religio 2. quaest. 3. Gregor. Lopez leg. 6.
tit. 7. part. 1. Suar. to. 3. de Relig. 1.6. c. 6. n. 3.
& plures alij relati à Sancio ubi supra.*

41
*Authoris
refolutio.*
Ego his hærens extimo, non solum ius
nō esse huiusmodi profisionem irritansimo
ex Cap. si quis incognitus non leuiter colligi
validam indicari quidem trienio transacto
ad profisionem seruus reddi do-
mino non debet, nisi ob dstantiam præfum-
mator sufficienter non posse à domino reperi-
ri. Ea tamen præsumptione facta, & domino
reddetur, quamvis professus sit. Supponit
ergo texus professiōnem validam fieri pos-
se, domino non consentiente; & non obstante
eius valore, obedientiæ religiōsæ vñum pos-
se impediti. Illa omnino certum, in Reli-
gione Societatis Iesu nullam esse professio-
nem incorporationem per vota biennij à
seruo factam, quia est vñum ex quinque
impeditiis essentialibus. Exam. gener. c. 2.
& p. i. confit. c. 3.

D V B I V M V I.

Qui sine coniugio licentia professionem
emisi, votumne coniuge non petente,
Religionem propria auctoritate deserere?

42 **Certa referto.** **C**ertum est, ad professionem requiri, ne profersurus matrimonio consummato sit illigatus. Non consummato autem, licitus est

ad Religione transitus, si aliud non obstat
impedimentum. Et post aliis confirmatione-
m erit licetus, si detur occasio perpetui
dignitatis eorum confirmationem, hanc sum, vel laicam. Et
Post eum patrictiorum confirmationem, nullaque
data perpetui dignitatis occasio, si ad
Religionem quis transire, in eaque profite-
tur sine coniugio licet, nisi nulla erit professo-
sio praedictum coniugio, cui et usus qua-
siuus. *Cap. licei.* & *Cap. Liquidam, de coniugio*
coningat. Vnde coniugio in laicis manens po-
tent cum a Religione reuocare, illeque de-
bet obediere, reuocata usum debitum non
potest petere, esto readere tenetur, qui a pro-
fessio illa quoad obligationem non pecuni-
acceptata ruit ab Ecclesia, utpote que non
cedit in coniugis non contentem spaci-
dium. *Quod intelligo,* nisi exprimatis vol-
untate in ille haberet non alter te obligandi
ad castitatem, quian dependenter ab illa a
Religioso, quia h c expedita voluntate poli-
ta, nu potest esse obligatio, cum nullus
veri in Religionis status assumpsit. Sanchez
17. de matr. d. 3. num. 3. Quaterina veridian
qui uno coniugio in eata professionem emisit
polist cum uig. non perente, Religionem pro-
pria autoritate deterre?

Potest quidem. Quia solum professio'nis 43
virtute astungi quis poterat, in Religione. Potest quidem
persistere, sed professio'n non tenuit. Ego certe ampro'ria
ta causa obligatio'nis, potest igitur propria' anteriorum
au'horitate Religionem deserere. Sic Sanch.
l.7. de marim. d. 34. mm. 15. citans Gio-
sam, Innocentium, Archidiaconum, & Bel-
lameram,

Non potest propria auctoritate sed ne-
cessaria est Iuris Ordinarij facultas. Quia Non potest
in Tridenti ses. 25. capite 19. cauetur nemini
nem posse habitum Reigonis dimittere, ni-
p. 44
propter
causa nullitatis coram Ordinario examina-
ta: causa nullitatis coram Ordinario examina-
ta: alias tanquam apostata debet puniri.
Et merito sic statutum est, ne Religoli occa-
sionem vagandi arriperent. Cum enim po-
blice constitutis Ecclesiis de professione, publice
etiam debet ei de illius nullitate constare, ut
dissoluta censeatur. Ita Basil. Legion. 1.9. de
maritim. c. 11. mm. 8. Palao 10.3. d. 2. de flum.
Relig. punt. 1.5.4. n. 3. Fanetique decisio quic-
quam Cardinalium apud Farinac. & Barbos in
supradicto Decreto.

Cum his sentiens, primz sententia Do-
ctoribus adhære o circa priorem. Dubi par-
tem, nempe posse illum Relig onem delere
re ab que coniugis p̄titione. Nec enim ad-
uersatur texus in *Cap. Placet*, dum inquit
Redire vero ad *seculum* in eius potestate non
erat, sed in potestate mariti. Quia intelligi
debet de redditu ad *seculum*, coniugali co-
pula intercedente, vt ex contextu constat,
quod in sola mariti potestate erat: siquidem
iusta ad debiti petitionem ob votum castitatis
emissum erat impedita. Non tamen ibi neg-
tur, posse illam ad *seculum* redire à penitio-
ne debiti abstinentio. L ceterum autem polis ab-
que coniugis petitione ad *seculum* redire,
non tamen *zbl*que *Iuris Ordinarii* autho-
ritate. Nam estli si profectus contra coniugis
voluntatem tenetur lese ei restituere: id a-
men prestat debet iuris ordine sermone,
secclese

se licet auctoritate Iudicis, qui causa cognita,
nullitatem professionis declarat.

D V B I V M V I L.

Episcopus, qui absque Pontificis fa-
cilitate Religionem ingreditur:
emittit professionem
validam?

⁴⁶ C onditio requisita ad professionem est
libertas à vinculo Episcopalis dignitatis
alterius beneficij. Regula certitudine
est Episcopum, qui abique lumini Præstatis
licentia in Religionem proficer, grauius de-
linquere. Quia ob bonum Ecclesie, ex Epis-
copi tunc adiecti illi est interdictum. Cap.
lxxvii, de Regul. & Cap. Nisi cum pridem,
de renunciati. Quæstionis verid., an sic facta
professio validam sit?

⁴⁷ Validam non est, quia professio vinculum
Episcopale non dissolvit, illo autem non dis-
solvitur, non potest consistere. Non enim ap-
paret, quoniammodo Religionis obsequio,
& regulari Prælati voluntati se allegate val-
leat Episcopus, maxime cum suscipiens Reli-
gionem, statim minus perfectum eligat.
Sc. Valent. 2. 2. d. 10. 9. 3. pun. 4. vers. Tertius
easius.

Et validam, quia ex iure positivo non in-
venitur irrita, ut ex Cap. Nisi cum pridem,
de renunciati. Cap. In verbo alia, de tran-
s. & Cap. lxxvii, de regulari que expref-
sos de h. in auctoritate loquuntur, constat. Ex
his enim testibus sollemmodo constat, ne-
rariam posse Episcopum renunciare abique
Pon. iuris auctoritate, & ex causis à iure
præteritis: non tam professionem esse
nullam. Ex iure vero naturali non nullari,
mox ostendam, ita S. I. tom. 3. de Relig. 1.
6. c. 8. num. 7.

⁴⁸ Hoc defens. Sapietissimo herero Doctor. Cui resolu-
tio non obstat, si quis obiciat, impedita, &
annulata renunciatione Episcopatus, impo-
deri, & annulari transiit ad Religionem,
qui cum retentione Episcopatus, & obligatio-
ne ibi absit, & illius exequendi manera
consistere nequit. Non inquam obstat, quia
Religio statim clentia fatur, opimè potest
ex eo, quod sufficiens illi, se Religioni tradat
paupertatem, casti aeterni, & obedientiam obser-
uantius quam non possit: tametsi ex aliqua
occasione, & obligatione antecedentiab eiis
plena executione impediatur. Ut videtur est
in Religioni assumptio ad Episcopatum, qui
retento statu Religio, & illius natura obli-
guione, munera Episcopalis obligationem
subit. Et ex hac ratione constat, iure naturali
non annulari professionem ab Episcopo
factam.

In necessitate grani teneturne Religiosus
parenti succurrere, etiam si opus sit
habitum deferere?

D V B I V M V I I I.

⁴⁹ C onditio ad statum Regularem ineun-
dum est, ne parentes grauius indigent.
At nō est necessari ad protels ows valorem,
sed vt licet status afflatur, quia nullus
est texus, quo professio haec modi irrita
reddatur. Porro liber est Religiosus profes-
sione emissa ab obligatione succurrendi pa-
renti, si Monasterium eam vult subire.
Cerum autem est, in necessitate extrema
teneri filii parenti succurrere eo modo, quo
possit, siue parentis in eam egrediatem incide-
rit pot proficer, siue eam in ea fuerit
constitutus, quia haec necessitas temper-
videtur excepta. Quæstionis verid., an in
gravi necessitate tenetur, etiam si opus
sit habitum dimittere?

⁵⁰ Teneret filius, eum Prælato invito, sub-
venire parenti, relinquendo Religionem ha-
bitum si opus facere, siue parentis afflictus
exituit gravi necessitate hac ante profesio-
nem, siue post in illam incident, quia obli-
gatio filii conparatione parentis eis adeo in-
trinseca, ac naturalis, vt ab ea eximi non
valcat ob statum perfectoris a sumptum,
censendum enim est illum ^{habitu} a sumptuose
salua hac obligatione. Sic Iantini in concord.
Euang. cap. 60. Palac. in 4. dist. 3. 8. d. 1. ad 3.
& alii relati a Sancio l. 4. Decalog. cap. 20. n.
25. &c à Suario tom. 3. de Relig. lib. 6. capit. 9.
numero 4.

⁵¹ Non tenetur filius professus egredi è Mo-
nasterio absque legi cum Prælato licentia nec tur-
à fortiori habitu dimittere, sive patris profes-
sionis tempore in gravi necessitate fuerit
constitutus, quia professione ita mutavit
statum, vt filii iuris non sit, sed Præla-
ti; Ergo nolente Prælato: vt è Monasterio
egreditur ad subveniendum parentibus, cē-
lendus est Religiosus ille factus impotens,
sicut enim nequæ Religiosum deferere statu,
sic nec potest obedientiam omittere, ita D.
Thom. secunda secunda quæst. 101. articul. 4.
ad 4. Caietan. ibi. Corduba sum. quæst. 141.
articul. secund. in 4. opin. S. v. Relig. num.
2. Mann. Regul. 99. tom. secund. q. 57. articul.
lo 3. Sanchez l. 4. Decalog. ap. 20 n. 17. al. os
citans Layman. libro quarto tract. 5. capite
4. num. 2.

⁵² Vnam & alteram sententiam probabilem
else induco. Ast ego cum Toleti lib. 5. c. 1. n. 6.
Suario 10. 5. de Relig. 1. 6. c. 9. à n. 8. Lefsiol. 1. 2.
c. 41. dub. 3. n. 34. & alius, medianam tero viā
asserens Religiosum professum obligatum
else è Monasterio egredi, & si se opus habi-
tum dimittere, vt parentibus subveniat, calu-
quo illi tempore professionis in ea fuerit ne-
cessitate, sicut si post professionem in illam
incidet. Ratio prioris patris est, quia
filius, qui tempore professionis adstrictus
est subvenire parentibus Religioni se tradic-

Q. 4. cap. 2.

188 Theologiæ Moralis Lib. LVIII.

cum eo onere. Nec enim aequum erat, ut per professionem a se hanc natuam obligationem excluderet. Secundam partem probo, quia obligato filii succurrenti parentibus adueniens professioni facta, merienda est iuxta statutum Religiosum: siquidem hunc filium nequit relinquare: sed statutus Religiosus non permitit, inquit Prelato e Monasterio egredi, & habitu dimisso, in seculo vivere: Ergo filius professus non tenetur hac via parentibus suuvenire.

subditus absolute, expediebat in se tam grati plenè illi else subiectum, ac subordinatum. Ita Palao. 3. d. 2. de statu Relig. pan. 3. n. 5.

Placer opinio. Hac enim de causa Nicolaus III. in Cap. Exiit, de verbor. significat. in 6. §. Verum quia exprefse dixit, Genera. Hec placit Ordinis D. Francisci polse Provinciali. bus licentiam recipendi coactare, non obstante, quod potestas recipendi inter ordinario Provincialibus competat. Mecum Sanchi. ubi supr. duplixi exemplo id confirmans.

D V B I V M IX.

Generalis, vel Provincialis Religio-
nu potest potestatem inferiori iradi-
tam ad acceptandum professuri tra-
ditionem ita restringere, ut eo in-
consulto, irrita sit receptio?

Suppono, debere esse aliquem, qui nomine Religionis traditionem Religiosi acceptet, obligetque Religionem ad Religiosum retinendum, alendum, ac gubernandum iuxta Religionis institutionem, quia professio est mutua contractus, ac reciproca obligatio Religiosi, & Religionis. Cap. Porre-
dum, Cap. Ad Apostolicum, de Regularib.
Verum in nostra societate huiusmodi potestas acceptandi traditionem penes solum Praepositorum generalem est, qui eam communicat, quibus expeditus esse censer. Regulariter autem etiam ad vota bienniū nulli Rectorum generaliter communicatur, sed solis Provincialibus. In aliis religionibus spectanda est forma à fide Apostolica precripta, prout vnu & confuetudine est declarata. Regulariter nullus Praelatus abique sui consentus consensu potest nominari ad professionem admittere: neque consentius sive sui Prelati consensu, quia illa receptio utriusque utilis, vel nocua est. Lefsius l. 2. c. 41. d. 8. 7. numer. 61. Sanchez l. 5. D. cal. c. 4. num. 65. Difficultas autem est, an Generalis, vel Provincialis ita possit facultatem inferiori traditam ad acceptandam profitentis traditionem, ita restringere, ut eo inconsulto irrita sit receptio?

Non potest, quia inferior Praelatus v. gr. Prior, Abbas, Guardiani, Rector conuenitus non accipit potestatem recipiendi nominatio ad professionem à Provinciali, vel Generali sed immediata à Pontifice, seu à rota Religionis ex Pontificia autoritate ipso, quo superior est, et suppono: Ergo nequit superior Praelatus hanc potestatem inferiori restringere; et ea enim potestate ei subordi-
natus non est, neque inferior dicendus. Sic nonnulli quorum sententiam Ferdinandus à Castro indicat esse veram, cum contrariam sit else veriorem.

Potest quidem potestatem illam, causa iusta intercedente, restituere, quia effo-
dem ex causa iusta, professionem à lu eriore non recipiat: at vnu, & exercitio illius ab illo haber dependentem; d enim recto Religionis regumini acciuntur a m cum sit illi inferior, &

D V B I V M X.

Religio potestne compellere Religiosum
qui tentauit Professionis nullitatem,
nec probauit, ut illam ratificet?

Certum mihi, nullam esse obligationem seruandi paupertatem, castitatem, & obedientiam ex professione nulla, quia ea obligatio oriri nequit nisi ex vero voto: sed votum in professione emulsa nullum est, nulla existente professione: quippe est illi essentiale, vel accessoriū: Ergo nulla est obligatio. Addo, inuiditē professio obli-
gatum non else suam professionem ratificare, quia professio est status ita difficultis, ut ad illum tuncipendam contra propriam voluntatem nullus sit obligatus: Qualitio autem est, an Religio compellere possit Religiosum, qui tentauit suam professionis nullitatem, nec probare potuit, ut vnde & ex animo illam ratificet?

Potest quidem, quia Religio habet ins-
tituim modi profesorum retinendi: Ergo habet
ius ut debito modo retineat: sed debitus ac
conveniens modus retinendi Religiosum est
eum votorum vinculis, & professione alliga-
re: non enim debet else retinere coacta, sed
voluntaria: Ergo Sic Sua. tom. 3. de Relig. l. 7.
c. 2. n. 7. §. 8.

Minime potest Religiosum ad veram ra-
tificationem cogere, quia hæc Religionis Non potest.
potest hand potest nisi ex professione oriri:
Ergo pro qualitate professionis est potestas.
Cum autem professio vera non sit, sed solum
præsumpta potestas cogendi Religiosum ve-
ra else non potest, sed solum præsumpta, ita
Sanchez l. 7. de matrim. d. 37. num. 38. Lefsi.
l. 2. cap. 41. dnb. 7. num. 5. Natur. l. 3. consil.
tit. de Regular. consit. 5. & comment. 4. de Re-
gular. num. 74.

Scio Sua. primam sententiam proba-
biliorem esse dixisse. Ait ego probabiliorem
credo esse secundam. Nam leges in falso pre-
sumptio fundata obligationem in concie-
tia non inducunt, vt docet Palao tr. de legib.
d. 1. pun. 14. num. 12. Ergo ex vi legis, & pre-
cepti impositi ob hæc falso præsumptio pro-
fessionem nulla in conscientia potest obli-
gatio in luci, Addicem, Religiosum media
professione non se Religionem tradere, ut illa
compellat ad profitendum, sed ut illum com-
pellat ad seruandam professionem. Ergo solum-
modo hanc compulsionem potest Religio
gerere, non illam.

D V B I V M

D V B I V M X I.

Ad ratificationem Professio-
nis inutila,
nouitatus estine rependens?

61
Plura de
ratificatio-
ne profes-
sionis.
Cum impedimenta plura sint, ex qui-
bus profilio valeat annulari, vel le-
tencientia ex parte solius profisi, vel
ex parte solius Religionis, vel ex parte utrius-
que ad ratificandam profesionem debet tolli
li impedimentum, & adest nouis consensu
tum profisi, tum Religio nis: qui quidem
conuenientibus debet esse ex nouitatu nullatus. Por-
tò realdato profissionis inutilitate induc-
poteat delatione habitus professorum per quin-
quennium, & exercitio eundem, quia
his signis potius ius praesumit, profes-
sorum post licetum nullatus ius profes-
sionis, denique consentire. Quæstio autem gra-
uis voitur, num ad hanc ratificationem
agendam sit nouitatus rependens? Et qui-
dem quando profesi o nolla fuit ex eo, quod
integer annus probationis premisso non fave-
rit certum est premitti debere, quia Trident.
ses. 25. c. 15. expieciit annulatam profesionem
factam ante decimum sextum aetatis an-
num, & ante expletum annum probatio-
nis integræ & validæ præcelsit, & professio-
nem ob aliud impedimentum nulla fuit, requi-
rò, an sit nouitatus iterandus?

62
Repentia
est nouitia-
tus.
Rependens
quidem est, quia nouitatus
ita profissioni necessarij premitendus
est profilio immediate nouitatum succedit.
alias interruptione illa quasi exunctus censu-
ri debet. Sic Suar. tom. 3. de Relig. lib. 7.
c. 1. n. 34.

63
Non est rependens, Quia finis Tridenti
statuunt probationis annum, fuit, vi
Religio mores profisi, & profissus aper-
tates Religionis facta experietur: sed hoc ex-
periementum eodem profili modo habetur
sive profissus sub titulo nuntij, sive sub
titulo profisi in Ordine perficitur. Ergo eo calu
probatis rigoribus necessaria non est. Certe
si annus probationis ad rehabilitandam profes-
sionem necessarius esset, deberet profissus
manifestare Religioni professionis nullitatem
ut eum in probatione retineretur: At dum
Religio reputat illum profissum esse, nequaquam in probatione retinet, de cuius senten-
tia est probatum dimittere, si displicerit:
se potius illum retinet, quia existimat, tunc
esse probatum, nullamque eum dimen-
di potestatem habere. Dabit ergo Religio
cognoscere, se Religium probare, ut ipse
in probatione comitete censensus sit. Hoc
autem praetquam quod difficillimum est,
admodumque durem, admittendum non
estabique manifesto textu, vel ratione, que
nulla iuntur. Igitur in eo calu nouitatus ne-
cessarius est ad professionem ratificandam.
Ita Azor. p. 1. l. 12. c. 19. 6. 5. nichil l. 7. marron.
d. 37. num. 47. Lel. l. 2. c. 41. deb. 7. m. 6. 6. &
alij.

64
Veriorem, Suntj venia, hanc sententiam
sentientiam esse indicatim. Nam quando nouitatus vali-

das, ac integer premisso fuit tanquam cer-
tum supponit Sanch. num. 45. Tridentum
enim solum requiri ad professionis valorem
ut illam emitens per annum post habito-
fusceptionem in probatione exiterit. Quid
opinatur ut certificatur de eo, qui inutilis profes-
sor fuit, & per annum integrum post suscep-
tum habitum in probatione extitit. Neque
inde sit, nouitatum iterandum non esse ab
eo, qui completo anno probationis, nouit
professionem facere, sed Religionem dimi-
tit, vel ab ea fuit expulsi, & postea ha-
bitum re resumpit, quia de eo non veri-
ficiatur, post suscep-
tum habitum quoniam profes-
sio subsequitur in probatione per annum ex-
trusse; nam prima suscep-
tio habitus dimi-
tione illius omnino fuit extincta.

D V B I V M X I I.

Quinquennium, intra quod licitum
est Religio ex nullitate Pro-
fessionis reclamare, compa-
taturne à Profes-
sionis die?

65
T ridentini decretum ses. 25. capite 19. Decretum
piæmuto. *Quicunque Regularis pra-
tendat, se per vim, & motum ingre-
sum esse Religionem: aut etiam dicat, an
premisso.
te etiam debitam præfessum fuisse, aut quid
simile, velterque habitum dimittere quis
de causa, aut etiam cum habita discedere
fim licentia superiorum: non audiat nisi
intra quinquennium tamum à die profesionis;
et tunc non aliter, nisi causas, quas pre-
tenderit, deduxerit coram superiori suo &
Ordinario. Quid si ante habitum poniè di-
misericordia, nullatione ad allegandum quancum-
que causam admittatur, sed ad Monasterium
redire cogatur, & tanquam apostata paria-
tur: interim vero nulla sua Religionis priuile-
gio inuenitur. Ex quibus verbis quæstio gra-
uis exicitur. An quinquennium computan-
dum sit à die profesionis.*

A professio-
nis die computandum non est,
quia sèpè ab illo die non cessat impedimen-
tum, quod nullam redit professionem, & computan-
sèpè ignoratur, ob illud impedimentum pro-
dum quin-
quennio nullitas laborare, quomodo ergo quinquennium à
ab eo die quinquennium erit computandum die profesio-
nis. Deinde ex hac quinquenniū perseverantia satis.
præsumit us Religio illius suam profes-
sionem ratificare, calu quo nulla fuisse. At si
toto fere quinquennio durantur impedimen-
tum quod reddit professionem nullam, aut
illius ignatus ille fuit, nulla ratione poterit
in eo tempore præsumere, professionem ratifi-
cari, cum id sit impossibile: Ergo quin-
quennium, ex quo præsumptio hæc defini-
tur, non à die profesionis, sed à die subla-
ti impedimenti cogniti est computandum. Sic
Palao tomo tertio d. 2. de statu Relig. p. m. 7. n.
3. & Sanchez citandas ait esse pro-
babilem.

Computandum est à professio-
nis die. Quia
Concilium,

67

*A die pro Coacilium, Nisi intra quinquennium (aic)
fessiōnis est tantum à die professoris computandus, Pon-
deranda enim dictio illa *Tantum*, quæ ex-
clusiva est, & affirmativa illius quod ponit,*

*& negativa omnium aliorum casum praeter
expressio, leg. *Obas*, C. de pradiis minor.
leg. contrarium, ff. de regulis, cap. cxxv. Ec-
clesia, de causa posse, & propriet. Pixeret
dictio *Tantum* necessario non erat, sed addita
fuit maioris gratia claritatis, & vt nullus
ambigendi locus supetaret, numerationem
agendam à professoris die, procedereque
contra ignorantem, & impeditum. Ita
Sanch. l. 7. de mar. d. 37. à n. 19.*

*68 Priorum
fementiam
el gendam
dusi.*

Priorem tentationem probabiliorem planè
eligo. Nam hoc quinquennium, quo transfa-
cto, interdicunt Religioso potestas suam
professionem oppugnandi, hæc p̄scriptum
non sit in odiu loq. negligēt, sed in Re-
ligionis, ac Religiorum quæcum: at p̄scriptum
est ob p̄sumptionem professio-
nis eo tempore ratiocinata: sed durante im-
pedimento, illudque ignorantie Religioso, pro-
fessio nequit ratificari: ergo non potest esse
p̄sumptio pro illo tempore. Cæterum hæc
doctrina non pugnat cum Tridentini decre-
to dicentis quinquennium ad reclamandum,
computandum esse à die professoris tantum.
Quia id debet intelligi, catu, quo ab ea die
celerit impedimentum, quod verè esse tale
Religiosus digneſebat.

D V B I V M XIV.

*Si sublatum sit impedimentum Profes-
sionis, & nulla adfuit impotens
intra quinq̄ennium reclamandi:
potestne Religioso illi dari in inte-
grum restitutio?*

*73 Prescribit Concilium in illo decreto
P̄fess. 25. cap. 19. ne elatio quinq̄ennio Norma
Religiosus audiat, hoc est, admittatur
ad allegandas causas nullitatis sue professio-
nis: eo quod p̄sumit, eo tempore profes-
sionem ratificasse, si nulla fuit. Porro si
impedimentum professionis intra quinq̄ennium
sublatum fuit, & nulla adfuit impotens
reclamandi, vel illa adfuit, eam probare
liquidio non potest, & ex alia parte professio-
nem non vult ratificare: nulla superest via,
vt audiat, nisi viatur restitutio in inte-
grum beneficio. Quæst̄num autem num pos-
sit in hoc easu dari Religioso illi restitutio in
integrum.*

*74 Dari non potest, quia matrimonium &
professio semel facta, indissolubilia sunt, & Dari
restitutio conceditur ad dissolvenda ea, ad potest.
ut eius quæ datur. At Tridentum statutum re-
validari professionem, gestatione habitus
professorum, & eorum exercitii per quin-
quennium, ergo eo elatio, non potest esse
restitutio, quæ hanc revalidationem inſi-
met. Sic Flamin. l. 13. de resignat. benef. qua-
fione quin. numero 46. Laudat. præc. qq. quaſt.
500. fine.*

*75 Potest dari aduersus hunc quinq̄ennium
restitutio, sicut in aliis materiis, quia restitutio. Potest
restitutio beneficium aduersus p̄scriptionem dari
longi temporis iure (speciali, & extraordi-
nario tam minoribus, quam majoribus con-
ditur, si uersimodis tamen, vt confut ex cap. 1.
& 2. de restit. in integrum l. 6. & ex leg. 1. §.
fin. ff. ex quibus causis. Sed Concilium non
interdicit hunc restitutio beneficium ad-
uersus quinq̄ennij p̄scriptionem. Nam
licet dixerit, eo elatio, non alio audiendum,
intelligi.*

EL SCOBAL
Theol: Mor:
Tom: V. VI. VII
E. L. V.
C.

*69 Statua quo-
fitionis.*

*Si quis certo dignoscat, suam Prof. fio-
nem esse nullam, nec ratificasse:
peccatne lethaliter, habitum dimis-
tens, & fugiens absque sui superio-
rit, & Ordinarij licentia?*

*70 Non peccat, quia cum non sit verè Reli-
giosus, ex nullo capite nasci potest obligatio
lethaliter.*

*71 Non peccat, quia cum non sit verè Reli-
giosus, ex nullo capite nasci potest obligatio
lethaliter.*

*72 Peccat equidem, quia cum in foro Eccle-
sia tanguam Religiosus habeatur, merito
debet Ecclesie iudicio dissolvi, (si id facile
fieri potest) ad g. ne scandalum. Tandem,
Ita Sanc. tom. 3. de Relig. l. 7. cap. 3. num. 11. 12.
¶ 13. Lessi. l. 2. c. 4. i. aub. 7. n. 6. 5. Sanchez l. 7.
de marim d. 37 n. 1.*

*Ego quidem crediderim si professio ita nul-
la sit, vt credat ille abique gravi difficultate*

Sect. II de Profes. Religiosa Dubia. 191

intelligi potest via ordinaria, sicut hac extraordianria via. Leges enim generaliter actionem intercedentes non intelligantur de actione competenti iure speciali, & exextraordinario: sed ex iure ordinario, & communis, iuxta Glossam receptam in leg. Postquam C. de paliis. Ita Lefsi. l. 2. c. 41. dub. n. 65. Butibola p. 3. de potest. Episc. allegat. 104. n. 108. Riccius resol. 50. num. 6. Azor. p. 1. l. 13. cap. 4. 9. vlt. Sanchi. l. 7. ac matrim. d. 37.

76 n. 2. 22. an. Cum his longe probabilitus opinor. **Fa-**
Cum his teor enim non posse dari restitucionem ad-
longe pro- ficiens professionem certam, ficiunt nec ad-
babilitus ficiens matrimonium certum; quia disolvi-
opinor. non possunt; bene tamen aduersus profes-
sionem, ac matrimonium praetemptum.
Quia probari potest veram non esse pra-
ficiensionem, neque in veritate fundam: **en-**
eo quod vere proficere nec facta, nec rat-
ificata sit, nec matrimonium contractum.

D V B I V M X V.

*Ad votorum commutationem que sit
virtute professionis, opusne est, spe-
ciali votuensis voluntate.*

77 **V**arij sunt eff. & c. Religio & professio-
nis. Primus & quasi substantialis est,
vt professus in dominum, & potestatem
Reg. gionis transeat obsequuntur in omnibus,
qua sunt iuxta ipsius regulas, & con-
stituções: ipsique Religio vietissim obli-
getur illum sustinere, & gubernare, sicut
mater filium. Ex quo effectu solutu partia
potestas. **Q**ui a Religione is gubernandus
assumitur. **S**anct. l. 5. **D**e cal. s. 29. Secun-
dus est plenaria peccatorum remissio quod
penam. **D**. **T**hom. 2. 4. 189. a. 3. ad 3. **S**uar.
l. 6. c. 13. n. 4. Tertius est communio om-
nium votorum antecedentium professio-
nem, sive sunt personalia, sive ferè onnes
Doktores tenent: sive sunt realia vt com-
muniior ferè opinio. **C**onstat ex cap. **S**criptu-
re, de voto. **Q**uestio autem est, an commu-
natio huiusmodi fiat ex voluntate, an ipso facto ex iure naturali divino, an Ec-
clesiastico.

78 Opus non est speciali vocationis voluntate
Opus non te: sed iure ipso diuino naturali, & Ecclesiastico haec communitatio Regulari professione inducitur. Quia Religionis professione omnes suas facultates, ac vires Deo ille consecrat: ergo abundantius soluit, quam si particularia obsequia praestaret. Quemadmodum in Antonio magnam humanitatem, & habere poteras illi offeres, & insuper te in seruum traderes: abundantissime satisfactores. Sic D. Thom. 2.2. q.88. art. 12. ad 1. Sanchez p'uribus relatis 1.5. Deoal. c. p. 5. num. 38. Laym. 1.4. tract. 5. cap. 10. num. 3.2. Palud. in 4. dist. 5.8. q. 9. a. 1. n. 1. Concl. 6.

79 Speciali voten is voluntate est opus. Quia
Opus quin nullum est ius Ecclesiasticum scriptum hanc
dem est. commutationem expreſſe statuens. Nam tex-

tus in *cap. Scriptura*, non de omnibus votis, sed loquimur de incompossibilitibus loquitor: & licet de omnibus loqueretur, non ind. cat ipso iure communionem fieri, sed potius voluntatis voluntate. Inquit enim: *Nec voti facti res habentur, qui temporale obsequium in perpetuam nosfunt Religionis obseruantiam commutare.* Ita nonnulli. Et quidem ex voluntatis voluntate fieri posse nemini est dubium.

Existim longè probabilitus esse non ex 80
voventis voluntate sed facto ipso hanc fieri *Existim*
votorum commutationem. Nam si quis vo- *facto ipse*
ueret strictiorum Religionem posset ingressi fieri vota-
tum in laxiorem commutare, cum delinqueret laxiorem *com-*
mutare in laxiorem ingrediendo; at si de facto in *mutatio-*
laxiori profiteatur, extinguit Religionis stri- *nem.*
ctioris, etiam perseveranter votum: ergo
signum est, facto ipso, & non speciali vo-
lentis voluntate, huiusmodi commutatio-
nem fieri. Sed quo iure id fiat? Verius cre-
diderim, non iure ipso naturali, nec divino
positivo: sed solum Ecclesiastico confineta-
dine introducto.

D V B I V M X VI.

Religiosis illegitimis conceditur, posse
ulla Beneficia Ecclesiastica habere,
cum irregularitas ex defectu natura-
lium ob Professionem auferatur.

Alius professionis effectus est sublatio
irregularitatis ex defectu aucti un pro- 81
venientis, cap. 1. de filiis Presbyteror. Ex De alio
professoris
cipit tamen textus Praelaturam, quia sub effectu, ne
prohibitione, & susceptione praecedenti de ablatio
comprehendebatur. Intelligenda autem est ne irregulari-
tatis exceptione Praelatura tam intra Religio-
nem, quam extra. Sanch. & alij referend. defensio na-
Dubitans autem, an non solum Praelatura, talium.
sed quolibet aliud beneficium etiam sim-
plex his Religiosis sit interdictum? an ob
oblationem irregularitatis illius eis conce-
datur, postle Ecclesiastica beneficia habere?

Non concedatur. Quia tex us in cap. 1. ~ 82
statu solum concedit his Religiosis Iacro- Non conce-
rum Ordinum suscepione: ergo supe- ditur posse
ptionem beneficij non concedit. Neque ex beneficia
ceptione Prelatura, id colligi potest; quia habere
illa exceptio necessaria non erat, sed ad tol-
endum omnem dubitationem apposita fuit.
Sic Stat. iom. 5. dece. Sur. d. 50. s. n. 15.

Conceditur. *Et beneficia simplex posse habere, non vero beneficia curam animum habentia. Quia cap. fin. de filiis presbiterorum, illegitimi excludantur a qualibet dignitate, & beneficio Parochiali: tacite erunt eiis beneficium manuale simplex conceditur. Ita Nauar. l.1. consilii de Presbiteris cons. 3. alias 6. Lessi. l.2. cap. 4.1. dub. 8. Sane. Sanch. l.5. Decal. c.5. n. 16. alios citans.* Conceditur, p. se habere simplex beneficium.

Non dubito hanc sententiam sequentiam 84
esse in praxi, utpote commonem. At si iuriis
rigorem expendam, existimo non solum be- crediderim
ficium simplex, sed & curatum, modo Pra- posse qua-
tura non sit, his Religiosis illegitimi
concedi.

COLLECTOR.

192 Theologiae Moralis Lib. LVIII.

libet bene concedi, quia licet in c. fin. de filiis presbiter. Illegitimi interdicuntur dignitatis, beneficiisque curata, ab hoc interdicto eximuntur cum profiteretur: siquidem in c. ut filii, cui finaliter debet esse contrarium, sub prohibitione suscipiunt Santos Ordines plena irregularitas illegitimi constituitur, ut ipse Surius ubi docet: sed ab eximuntur si Monachi fiant, alias non excipereur Praelatura, si sub prohibitione, & exemptione antecedente non esset comprehensa. Comprehendebatur, inquam quodlibet beneficium si complexum, caratum, & Praelatura. Cum ergo Religiosis sola Praelatura expressè interdicatur, omnium aliorum beneficiorum capaces existunt.

principiis in favorabilius. Imo esto vere monachus non sit, sicut in congregatione canonica regulariter vivit. Cum ergo in cap. 1. de filiis presbiter. ab irregularitate eximantur illegitimi, qui Monachi sunt, & qui in congregatione canonica regulariter vivunt, sicut non est. non existit. Sic Manuel. tom. 1. 99. Regul. quest. 1. 3. a. 4. libet, que exente sunt a Religione in eandem irregularitatem incidere, & ab uso susceptorum Ordinum prohibiti.

Solidum tollitur haec irregularitas profili. 89 non enim, non verò nouitatis ingressu. Non tollit, quia cum haec irregularitas ab solle tollatur, ut ex mod. & non ad reincidentiam, ut acribat Manuel: tunc sed ex expeditus tolli ob causam ex se perpetuam, sola professio qualis est sola professio, & non probationis sunt. ingressus. Ita Saar. tom. 5. de censor. d. 50. sect. 5. a. num. 12. Azotus p. 1. l. 12. cap. 5. questione 12. Sanchez l. 5. Decal. cap. 5. num. 12. plures c. tans.

Hoc dicendum est non dubito. Nam cum 90 textus inquit ab haec irregularitate illegitimi. Hoc dicimus excludi, si Monachi sunt, aut in congregatione canonica regulariter vivant: non non datur loquitur de Monachis tunc illibutis in congregatione canonica regulariter viventibus, sed de Canonici Regularibus. Neque c. 1. cap. 56. loquitur de probatione nouitatis, sed de probatione per probatum, ac Religiosam vitam. Addiderim votis bienni in Societate Iesu emisum hanc irregularitatem, quia ac per professionem tolli, quia his votis vere Religiosi constitutur: & textus in capitulo de filiis presbiter. & cap. 1. cap. 56. solidum id expostulavit. Sanchez l. 5. Decal. cap. 5. num. 13. Laym. l. 4. tra. 5. cap. 10. num. 4. At si Religiosus simplicibus his votis solutus, est Religione dimittatur in eam irregularitatem non reincidit, sed omnino liber manet, quia nullibi cauetur haec reincidentia, & non est impedita irregularitas nisi in casibus a iure expressis. Mecum Sanchez supra.

D V B I V M XIX.

Femine illegitime excluduntur a Praelatura Monialium?

Non excluduntur, quia haec exclusio est 91 quasi quædam irregularitas: at haec non contrahitur nisi in casibus a iure expresso. Nam licet in capitulo 1. de filiis presbiter. filii illegitimi a Praelatura excludantur, ad feminas hoc decretum non debet extendi, quia odiosum, & quia expressè de filiis incapacibus suscipiunt Ordines loquitur. Certe si ex professione Monialis illegitima caput Praelatura non redditur, nullum primitum Religiosa profilio ei concedit. Sic Manuel. tom. 1. 99. Regul. quest. 1. 3. a. 2. Indicat Tabiena e. Virginum consecratio non penit.

Excluduntur quidem, quia illo c. 1. a. Prae- 92 latura excluduntur Religiosus illegitimus: sed Excluduntur sub

ESCOBA
Theol. Mor.
Tom. V. VI. VII
P. L. V. T.
C.

85 *Non potest.* **M**inime potest, quia textus in capitulo 1. de filiis presbiter inquit: *Ad Sacros Ordines non promouentur, nisi Monachi sunt.* Ergo concessum est ei qui sit monachus ad Sacros Ordines posse promoueri, non autem exercere posse Ordinem Sacrum sine dispensatione antea suscepit. Sic Sayt. 1. 1. Thes. l. 6. c. 11. n. 3.

86 *Potest.* **P**rofecto, quia ex concessione suscepit Sacros Ordines censetur concessa facultas suscepit utrumque Nam minor est, & in maiori incipiens siquidem pricipue ob vnum Ordinum facultas illos recipiendi conceduntur. Ita Sanchez l. 5. Decal. cap. 5. numer. 10. Laym. l. quart. tract. quint. capit. 10. numer. 4. Palao tom. 3. id. secund. de statu Relig. punct. 8. num. 8.

87 *Hoc longè probabilius, imo fere certum* est indicatum. Nam sub ea concessione excluditur omnis irregularitas, & inhabilitas, quæ probatione recipiendi Sacros Ordines erat introducta. At illis verbis: *non promouentur ad Sacros Ordines filii ex fornicatione nati,* introducta erat integra irregularitas non solum in suscipiendi Sacros Ordines, sed etiam in suscepis administrandi, recipiendique quodlibet beneficium: ergo illa concessione nisi Monachi sunt, haec irregularitas removetur.

D V B I V M XVIII.

Irregularitas ex defectu natalium orta tolliturne & non tollitur nouitatis ingressa?

88 *Tollitur non.* **N**on solum tollitur professionis emissio, nisi in. Non, sed & ipso nouitatis ingressu, quia nouitius vere Monachus dicitur

Sect. II. de Prof. Religiosa Dubia. 193

93
Authoris
resolutio.
fab' nomine Prelatice, Abbatissae aut Priorissae manus continetur, ut docent communiter Doctores in *Cap. Indemnitatisbus de elect.* in 6. b. *Pr. à dignitate eiusdem electa.* Ergo illegitima à Prelatura excludatur. Et licet in illo textu nomen Filij expressum sit, videaturque loqui de capacibus Sacros Ordines suscipiendi, at qua est dispositio Religioso statui favorabilis, ideo feminas comprehendit ea parte, quae capaces sunt. Ita Gle. ad *Cap. Indemnitatisbus*, & ibi. Ioan. Andr. Anch. Archidac. & alij. Nauar. *comment. 2. de Regular. numer. 6. 9.* Flamin. *de resignat. l. 3. q. 12. n. 11.* Sanch. l. 5. *Decalog. cap. 5. numer. 19.* Suan. *tom. 4. de Relig. gr. 8. l. 2. c. 6. numer. 14.* Saye. *20. 1. Thes. lib. 6. c. 11. n. 3.*

Ergo quidem existimo, sententiam primam ipectato iuri rigore tenendam esse: at spectata consuetudine communique Doctorum interpretatione, amplectendam lecundam. Attero itaque, nullam illegitimam posse in Abbatissam, vel Priorissam perpe nū vel temporalem eligi. Dixi autem *Perpetuam, vel temporalem.* Qua a aliqui primam sententiam limitant, ut locum habeat in Abbatissis temporalibus, scimus in perpetuis, sed benedictis. Sed est sine fundamento limitatio, cum esse perpetuam, aut te temporal non variet in iurisdictionem. Conceio autem Manuei Roderico, nullum speciale priuilegium Monialium huiusmodi ex professione hoc in calu concedi, cum capas non sit Ordines ius, pendi. Alij eumerantur Religiose professionis, effectus, nempe purgatio inhabilitatis ad temporales actas ratione delicti commissi: ut si ex furto, falso testimonio inhabilis factus sis ad testem monium ferendum. Ingratitudinis nota aboleatur, id est, macula, seu nota ingratis, ante commissi, ob quam filius exhaeredari poterat vel legitima patetis portio ne priuata. Denique irritatio matrimonij subsequantis, & antecedentis rati.

obligatum esse, abstinere ab omni actu tam interno, quam externo venero: ita ut delinquens contra castitatem, simpli contra votum peccet, sacrilegusque existat. Si violatio castitatis mortalis sit, mortale esse peccatum contra votum: si venialis, veniale. Hoc autem intelligendum esse in castitatis proprie violatione, non in aliena. Nam si tuo facto, vel aspectu per se venialis alius ad mortale induceretur: peccares ex prava intentione lethaliter ex scandalis: sed aduersus votum venialiter solum, quia votum castitatis non se extendit ad castitatem alienam conferuandam. Sanchez libro quinto *Decalog. capite sexto numero decimo* adiurit. Certum denique, violationem voti castitatis solemnis à voto simplici aliquatenus differt ut ex se patet. Quaeferim autem, an hæc differentia sit necessaria in Confessione declaranda?

Declaranda necessariò est: *Quia votum* 95 *solemne à simplici essentialiter differt. Sic est declarandum, quos citat Sanchez lib. septimo randa circunstantia*

Non est necessariò declaranda. Quia differentia voti solemni, quos citat Sanchez lib. septimo randa circunstantia 96 *differt votum solemne à simplici non essentialiter, sed accidentaliter differentia notabiliter aggrauante. At circumstantia notabiliter aggrauans est necessario in Confessione necessario aperienda: Ergo. Ita alij apud eundem declaranda. Sancium.*

Ego quidem verius existimo cum eodem 97 Doctore numero 27. non oportere exprimere. *Idem afferre*, an votum sit solemne, vel simplex, modo explices te voto esse ligatum, quia hæc differentia non in obligatione, castitatis servandæ, sed in matrimonij contrahendi irritatione consistit, qui effectus vtpot' omnino extrinsecus, & accidentalis obligationi castitatis, eius violationem aggrauare non potest.

D V B I V M X X I.

C A P V T . VII.

Circa Castitatem, ac Paupertatem Religiosarum.

D V B I V M X X .

Differentia voti solemnis Castitatis à voto simplici, esse necessario in confessione exprimenda:

94
cetera refero
E R T V M est, Religiosum ex castitatis voto obligari primò ad abstinentiam à coniugio, nisi votum faceret iuxta normam militem Ordinis Alcantare, Calatrave, & d. Iacobi, qui non emittunt absolente castitatis, sed coningalis tantum votum emittunt. Præterea Escol. & Mend. Theol. Mor. Tcm. VII.

Si Religiosus Iesuita post vota biennij de facto via testamenti, donatione, aut renunciatione de suis bonis, inscio superiori, disponat: an dispositio hoc proculdubio illigata erit valida?

C ertum est, votum solemne paupertatis Religiosum priuare iure, ac dominio pecunia, altariumque rerum pecunia estimabilium, & reddere inhabilem acquirendi. *Plura de votis pauperum.* Cap. cum ad Monasterium, de statu Monachorum & Tridentin. sessio 25. castis secund. de Regular. Votum vero simplex, quale emittitur ab Scholaribus, & Coadiutoribus societatis nostræ expletio biennio probacionis, nec tollere dominium habitum, nec reddere incapacem acquirendi, vti expressè decidit à Gregorio XIII. in Bulla, Ascendente Domino, & habetur parte quarta constitution. capite quarto lit. E. Quod quidem Religio statui non

194 Theologiæ Moralis Lib. LVIII.

non obstat, cum ex vi voti illi obligentur, dominio eo non ut absque superioris voluntate. & ex alio capite expediat Societas regum: ut sic liberius, & minori cum offensione dimitti, si opus fuerit, è Societate valeant, vi dicit. Gregorius vbi s. Profecto Societas ultimus disponens de his rebus, de quibus dominum habet non concilio, & approbante superiore, si dispositio alicius momenti sit, certum est peccare mortaliter, quia voluntum paupertatis hoc specialiter respicit, ne hi Religiosi ex propria tanquam propria utantur. Ex quo fit via testamenti, renunciatione, aut donatione de his bonis disponentes superiore non approbante, etiam si sit in pauperes, & iuxta constitutiones normam, mortaliter peccaruros. Sic deciditur Congregat. gener. 5. & decret. 7. & 39. traditque Sust. tom. 4. de Relig. tr. 10. l. 4. cap. 6. numero 3. Questionis vero, si de facto via testamenti, donatione, aut renunciatione de suis bonis, incho superiore, disponeret, effette valida dispositio.

99 Non est validia dispositio, cuius voluntas omnino est Prelato subiecta: ergo nequit valere, eo non approbante, disponere. Sic Lessius l. 2. c. 4. dub. 5. n. 2. 8. Molina l. 1. de inst. d. 139. vers. illo, qui tempore.

100 Eset omnino valida, quia haec dispositio. nec iure naturali nec positivo est irrita, cum sit dispositio rerum, quarum Religiosus habet Dominium, & administrationem: & haec illam habeat impeditam ex virtute Religiosis ob paupertatis votum: hoc non tollit, quominus si de facto disponat, valida non sit dispositio, quia votum non tollit dominium, nec annulat dispositiōem: sed eam infidelem reddit: nullum vero est us positivum nec Canonicum nec Societatis, quod tamē dispositiōem reddit irritam: ergo aferendum est validam esse. Ita Sust. tomo 4. de Relig. tr. 10. l. 4. cap. 6. num. 12. Sanchez l. 7. Decal. c. 18. n. 2. 8. & c. 8. n. 2. 5. vbi specialiter de testamento loquitur Laym. l. 4. tr. 5. cap. 7. n. 3.

101 Cum his probabilius opinor, monens quidem, esti valida sit dispositio huiusmodi, irritata tamen posse, & renunciari a Prelato ob potestam dominatam, quam in subditis voluntatem, & in eius actiones habet.

D V B I V M XXII.

Statuto ciuili potestine Monasterium, alia capax successionis, ab ea excludi?

102 Nonnulla circa Monasterium successionem recolo. **P**raemitto, alia monasteria esse succedentia capacia vel ipso iure, vel ex Religiosi voluntate: alia vero incapacia utroque modo. Religiosi que omnes (præter Minorum de Observantia, & Capucinos, & Societatem Iesu) succedere Religioso professo nihil de suis bonis disponenti. Colligitur ex Tridentin. eff. 2. 5. cap. 3. vbi omnium Religiosorum

Monasteriis tam virorum, quam mulierum (exceptis domibus S. Francisci Capucinorum, & eorum, qui Minorum de Observantia vocantur) concedi immobilium possessionem, & consequenter successionem habeant. Minorum de Observantia, & Capucinos excipi ob eorum singularem paupertatem. Et licet Societatem Iesu Concilium non excepit, sed potius viuere fuit, ob priuilegio omnibus aliis Religionibus concessum comprehensum: quia tamen non obligat Religiones ex priuilegio vii, ideo posse ei renunciare, si iudicauerint expedire. Sic Societas nostra nullam Religionem suorum successionem ab intestato admittit. Hinc si profitentem in Religione Minorum, & Capucinorum & Societatis Iesu absque iurorum bonorum dispositione, non posse de eis amplius disponere, sed haeredes ab intestato succedere. Quia ex iure Professi omnium suorum bonorum dominium amisit: & cum ipso iure Monasterium non succedat, sit consequenter, ne bona illa domino careant, haeredibus ab intestato competere. Sanchez. l. 7. Decal. cap. 25. num. 2. plures citant. Monasteria vero, que Religiosi succedunt, id habent ex iure Ecclesiastico, & civili, non ex naturali. Ex cuius quidem §. si gra. mulier. Anteber. de Santis Episcop. Et alibi: ex Ecclesiastico iacet ex Gregor. Mag. capit. quia ingredientibus 19. question. 3. Ex his qualiter exoritur, an iure civili possit excludi Monasterium a successioni bonorum ex persona Religiosi pronenientium, si capax sit successionis?

Potest quidem, quia iure civili haec successio est illi concessa; ergo poterit infracondi. Potest etiam concessionem renocare. Sic men. cludi a sacerdote de success. creat. l. 3. §. 21. numero 179. cession. & alij.

Minime potest, quia privilegium Ecclesiastico concessum & ab ea acceptatum nequit, qui Exclusi iuris superiori non est derogare. Et quia iure civili non possit, si haec non tantum iure Civili, sed Ecclesiastico est statuta: at iure civili conditor statuta Ecclesiastica abrogare non potest: ergo nequit hanc Monasterij concessionem derrogare. Ita Menochi. conf. 19. 6. num. 32. vol. 2. & de presumpt. l. 4. presumpt. 8. 3. n. 2. 4. Contra de part. p. 3. §. 1. num. 4. Sanchez l. 7. Decal. capit. 25. numero 18. Zeal. qq. commun. questione 4. 2. fin.

Ego autem existimo, esto statuto ciuili Monasteria excludi non possint a successione ob personam Religiosi: conseruandine tamen regula, introduci id posse. Nam cum haec successione non iure natura, sed positivo monasterio competit, derogari conseruandine poterit: sicut in Regnis Galliarum factum esse auctoritat. Contra citatus, legi Sancium l. 7. Decal. capit. 12. numero 14. optimè annotat, debere spatio quadranginta annorum hanc conseruandinem præscribi.

DVBIVM

DVBIVM XXIII.

Religioso professionem emitente, competitne ususfructus bonorum illius Monasterio?

106
Non competit.
V ususfructus Monasterio non competit, sed professione Religiosi extinguitur, quia professione Religiosi quasi mortuus censetur, ac ususfructus obitu ususfructus extinguitur, & finis in ususfructu. Et quia ususfructus nequit manere Religioso cui sit incapax ob votum paupertatis habendi proprium. Neque potest in Religione transferri, cum ius transmissibile non sit utrum textum in §. fin. citatum, & leg. si ususfructus 67. ff. de iure dotum: ergo extinguitur. Sic Glos. ad casu quae mulier, 19. quæst. 3. Zetall. opin. commun question. 64. fine. Fachim. 1.6. contron. capit. 12.

107
Competit.
quædem.
U susfructus apud Religiosum profectum manet, commoditas vero monasterio inheret, quia non videtur inconveniens, Religiosum capacem esse proprij, cuius nullam dispositionem habeat: sicut non est inconveniens, coniugatum, manente coniugii vinculo, fieri Religiosum. Ia Conat. de testam. cap. 2. num. 9. Anton. Gomez leg. 48. Tauri, numero 8. Molin. tom 1. d. 9. circa finem. Et probabile reputat Surius tom. 3. de Relig. cap. 13. num. 6.

108
Mediatis
in eo viam.
Medium in eo viam, afferens, ususfructum minime extinguiri professione sed Monasterio acquiri, durante Religiosi vita, legi disponente. Non extinguiri, est constans fere omnium Doctorum placitum. Adquiri Monasterio hic probo, quia generale est, omnia iura, & actiones Religiosi in Monasterio transferri. Auctor. ingress. C. de Sacro. Eccles. Et quia Religiosi vota solemni paupertatis non solum vnu, sed quilibet proprietate priuatur: ergo ususfructus Monasterio acquiritur. At quia non acquiritur ex consensu, ac voluntate domini proprietatis: sed ex lege, seu coniunctu recepta, qua constat in Monasterio esse hucus translatum: ea de causa non amplius durat, neque extenditur, quam extenderetur, si Religiosus ille tecularis esset. Vnde Religiosi morte ususfructus finitur; nisi forte esset relictus pro le, & herede suo, quia tunc non ususfructus in Monasterio constituitur: id est centum annis durare debet. Nam id tempus definitum est ususfructui dictum. Monasterio reliquo leg. an ususfructus ff. de ususfructu, & leg. Regia 16. iiii. 31. part. 3. Doctrinam autem limito, ut procedat in Religione succedendi capaci. Nam in Ordine habendo proprium incapaci non acquiritur ususfructus, sed pente, & cum proprietate consolidatur, eo quod nec in Religione, neque in Religione manere valeat. Surius, de Relig. 1. c. 13. n. 4. Sanccta 1. 7. Decal. c. 13. n. 53.

DVBIVM XXIV.

Monasterium succedit in maioratu habente clausulam expressam, vel tacitam excludentem Religiosos: si Religiosus eum ante professionem possedet?

109
Statua que-
sitionis.
H abet maioratus clausulam expressam Religiosos excludentem: vel tacite illos excludit eo quod institutus est cum iurisdictione in aliquod Oppidum, vel ad confrandam agnationem, vel cum onere deferendi arma & familiae normen: in quibus casibus iuxta omnium sententiam, non succedit Religiosus professione emissa, nec ratione illius Monasterium. Quasierim, an idem dicendum sit quando ante professionem Religiosus succellerat, & illum maioratum possidebat?

110
Monasteri-
um succe-
dit.
Non est idem dicendum, sed Monasterium succedere, quia licet Monachus, & ratione illius Monasterium incapax si acquirendi de novo eum maioratum: ad retinendum vero illum capax esse potest; nam plura requiruntur ad noem rei acquisitionem, quam ad consecrationem illius. Deinde quia sola institutoris voluntate Religiosus potest priuari maioratu acquisito: at institutoris voluntate excludente Religiosos a successione, non priuatur Religiosus maioratu acquisito, sed solum acquirendo; quia solum priuatur succedere: eo autem causa non succedit Religiosus, sed successionem continuat. Sic Mieres de maioratu, p. 2. q. 3. n. 33.

111
Non succe-
dit Mo-
nasterium.
Dicendum idem est, nempe non succedere Monasterium, sed maioratum ad sequentem successorem transire, quia institutor excludens Monachos a successione maioratum Monasterium successorem excludit, ipsa enim professione & Monachus, & Monasterium erat exclusum. Ita Sanchez l. sept. Decal. c. 15. capit. 31. Molina l. 1. de primog. cap. 13. num. 53. Molina nollet tom. 3. de iust. d. 62. 3. num. 3. Manuel. tom. 2. qq. Regul. quæst. 78. a. 12. Palao t. 3. d. 3. de statu Reg. p. 4. §. 3. num. 4. afferens hanc sententiam probabilem esse.

112
Prima sen-
tientia ad-
bareo.
Atamen eius venia, primam crediderim veriorem existere. Nam ad monasterij exclusionem clarissime conjectura voluntatis institutoris desiderant, quando excludit illud, ut optimè probat Couat. l. variar. capit. 1. 5. numer. 11. quia tamen in presenti causa non apparent: cum satis congruerter dici possit, voluntate excludere à noua maioratu successione, non ab antiqua. Evidem hanc sententia Religioni fuit, ideoque eam lubens defendo.

D V B I V M XXV.

Emphyteusis concissa ea conditione, ne
ad Ecclesiam, aut personam potentio-
rem transferatur: transire ad-
huc ad Monasterium succendi
capax?

113

114
*Non tr
fit.*

115
Hoc def
do.

DUBIUM XXVI

Hereditas, & legatum Monacho post
professionem delatum, deferunturne
ipsi immediate?

116
Statu
sionis.

Non procedit questio de professis in Ordine M^{on}orum: in his enim, nec Religioso, nec Monasterio desertur hereditas; sed alii hereditibus ab intestato. Nec de Religiosis nostrae Societatis. Nam si vota bene-
hij solo emerintur ipsi, & non Collegio de-
fertur hereditas. Si vero professionem, aut
vota coadiutorum formatorum emerintur.

neque ipsis, neque Collegio hæreditas ac-
quiritur: sed alius hæredibus. De alius itaque
Religionibus quæstio procedit, num hæredi-
tas, & legatum, post professionem, imme-
diatè defératur Monacho an Monaste-
rio?

Immediate deferetur Monacho, non Monasterio, et in Monasterij deferetur velita. ¹¹⁷ *Immediat*
tem, quia is, cui deferuntur hereditas, adit haec deferetur reditariam: ut eam Monachus debet adire, ut Monacho,
probat textus *in leg.* *Deo nobis* §. 1. *C. de Ep. non Mana-*
scop. & clericis. *Sic Fachin. l. 6. contra ep. cap. 16. florio.*
Menchaca de succession. l. 3. §. 11. numero 25.
Et alij relati à Sanchez l. sept. *Decal. capit. 12.*
num. 35.

Non defertur immediate Mouachio, sed ¹¹⁸ Monasterio, quia omnia iura, & actiones *Immediat* Religiosi sunt in Monasterium translata. *Au*-defertur *thent, ingressi*. *C. de Sacros. Eccles. Ergo* in Monasterio, translatum ius adiungi; quia hoc ius ex eis non Ma- non sit directe transmissibile, est tamen trans-
missibile in directe, & per consequentiam ad translationem personæ. Cum ergo Reli-
giose persona in Monasterium transfatur, ipsaque incorporetur: translationem censeri de-
bet ius adiundi. Ita Couar. de *testament. cap.* primo numero 2.1. Moli. tomo primo de iust. d. 140. vers. *Non solum Sanch. plures referens l.7. Decal. c.12. n.36.*

Veriorem hanc partem esse indicio. Nam ¹¹⁹ voto paupertatis Religiosus incapax fit do. *Propter* minio hæreditatis, eiusque proprietate, sic iure *hanc partem* disponente: at ipsi immediate hæreditas de *esse* indicet, ferreut, ipseque nomine proprio adit: *grammatica* capax dominij esset: neque valet dicere, id *gis expm.* in Monasterij utilitatem exundare, *alias enim* posset omnium bonorum suorum dominium retinere, facta profellione, *et* in Monasterij utilitatem: quod nullatenus est concedendum. Cæterum quia probabile est, hæreditatem, & legatum immediate Religioso in Monasterij utilitatem deferti, ipsiusque eam adire posse: monuerim, *ex* conuerso Prælati eam adire debere, ne proprietarius fiat. Quod si absque eius conuerso legatum accepit, & hæreditatem adest: valet acceptio; qui haec non potest Monasterio praedicareat hæreditatis aditio non tenet; qui in his, que Monasterio possumt praedicare, qualis est hæreditatis aditio, nequit Religiosus absque Prælati conuerso validè prestat. Sanchez Mecum 1.7. *Decal. cap.12. m. 37.* Leffius 1.2. cap. 4.1. *dub. 11. n. 87.*

DVRIV M XXVIL

¶ Tridentini tempore interdictumne
est Religiosis peculium?

Q Ritur *questio* *hac ex iure antiquo*, & *ex novo Trident.* Nam antiquum *lignum concessum Religiosis peculium ex causa administrationis cap.* *Monachis de statu ac noni pro Monachor. Trident.* *vero ait fess. 25. c. 2. Non habitionem. mini Regularium tam virorum, quam mulierum licet, &c. bona immobilia, vel mobilia cuiuscumque qualitatis fuerint, etiam quenam modo*

medo ab eis acquista tanquam propria, non etiam nomine conuentus possidere, vel tenere: sed Nam etiam superiori iradantur, Conuentusque incorporentur. Neque deinceps licet superioribus bona stabilia al cui Regulari concedere etiam ad ipsumfuctum, vel ipsum administrationem, aut commendam. Administratio autem bonorum Monasteriorum, seu Conuentuum ad solos Officiales eorundem ad natura superiorum amouibus pertineant. Porro ante Tridentum poterant Religiosi possidere aliqua bona mobilia, vel immobilia ad sui sustentationem, & vium dependenter a voluntate superioris: eto dominum illorum bonorum penes Monasterium fuerit. Suar. tom. tertio de Relig. l. o. a. cap. 1. numero quart. Verum a tempore Tridenti in quarto procedit, & requiro, num peculium sit Religiosis interdictum, peculum, inquam, id est retentio bonorum praecipue immobiliis, non quidem ad praetentu[m] vium, sed ad vium accessu temporis contingente.

121 Interdictum est, quia Concilium prohibet Religiosis retinere bona sive mobilia, sive immobilia, etiam nomine Conuentus: sed praecepit ea superiori tradere, Conuentusque incorporari: negatque superioribus posse alieni Regulari concedere facultatem, bona stabilia ad viumfuctum, vel vium, administrationem, aut commendam, sed inbet per Officiales Conuentus administrarique quidem omnia peculia repugnante. Sic Valent. secund. secunda & prima question. quart. p. 2. tertio corol. quart. Sanchez 1. sept. Decal. c. 22. numer. 7. Corduba sua. quest. 54. Manu. 10. 3. 99. Regul. question. 29. a. 12. Moli. 1. 2. d. 276. Nuauar. 1. 3. de ref. c. 1. p. 3. dub. 1. num. 10. 3. & alijs apud ipsum.

Non est interdictum peculium Religiosis ex superioris facultate, quia Tridentum non est, sed cap. Monach. esto, clarioribus verbis licentia, bis id expreserit. Nam licet prohiberit bonorum immobiliis, & mobiliis possessionem, etiam ad vium, ab nomine Conuentus: id debet intelligi absque causa iusta, vel ad quemque vium, sive necessarium, sive superfluum. Et eodem modo explicanda est prohibicio superioribus facta, ne bona immobilia subditi concedant etiam ad vium, seu administrationem, scilicet trebro, & absque causa iusta, vel ad vium profanos, ac superfluos: ergo flante legitima causa, optime poterit superior peculia, bonorumque immobiliis administrationem. Religiosis permittere ad vium honestos, Religionique conuentus. Quod confirmatur ex plurimum Religionum viu, praecipue sceminarum, qui in Concilio contrarius est, non ita facile permitteretur. Ita Nuauar. comment. 2. de Regular. Sa. v. Religio. man. 48. Manu. tom. 2. 99. Regul. quest. 125. a. 4. Sanchez 1. 7. Decal. cap. 22. man. 11. Miranda in Manua. Praesat. t. 1. q. 28. a. 8. Graf p. 1. decif. 1. 3. c. 5. n. 53.

122 Profecto si Concilij verba sp. est, primam sententiam omnino tenendam indicabo. Ne inquit deinceps licet superioribus bona stabilia alieni Regulari concedere. Verbum enim Deinceps indicat, ab illo punctione prohibetur. Et sub. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.

bitionem esse, eto antea nulla fuerit. Præterea præcipit, ne superiores subditi necessaria negent: supponit ergo, immediate à superioribus prouidendos esse, & non ex seruato tibi peculio. At dum video receptam apud Moniales confuetudinem habendi annos redditus: & aliqua bona nobilia, & immobilia passim aliquibus Religiosis concedi administranda ea conditione, ut pensionem aliquam conuentui reddant, & reliquo vtatur: censio rigore Concilij confuetudine temperatur esse: ac proinde ex illa licet esse singulis Religiosis ex suorum prælatorum conuento bona mobilia, seu immobilia habere, ut inde sibi propiciant, & in viis honestos expendant. Si enim Tridentini decreto statutum est, ut singulis Religiosis necessaria ministrantur, quod in pluribus Religiosis ob earum inopiam aliquaque causas non obsernatur: quod mirum, quod peculia hac occasione in ipsis sint introducta: Mecum Basil. Ponti. q. schol. 9. Et probabile reputans Vasquez opere de redditu. c. 3. d. 2.

D V B I V M XXVIII.

Si Fratres Minores non absolute heredes instituantur, sed adiecta clausula, ut hereditas vendatur, & in ipsorum utilitatem premium cedat: valetne institutio?

123 C eratum est, omnes Religiosos capaces successionis esse, Minores, & Capucinos. Nonnulla si excipias (mitto in præstant quid de nostra Societate afferendum sit, de qua lib. 5. 8. fermo recurret.) Tridentin. fes. 25. cap. 3. Clement. Exi. de verb. signific. Minores itaq; & Capucini incapaces successionis sunt tam ex testamento, quam ab intestato: tam immediate, quam mediate. Unde infero, si de facto Minores, vel Capucinos heredes quis institutus, nullam esse institutionem utpote factam in persona incapaci: succedentesque heredes ab intestato, si nullum alium cohaeredem, aut substitutum designauerit. eo autem designato, integrum potest hereditatem adire. Quasi si vero, si non absolute Minores instituantur heredes, sed clausula adiecta, ut hereditas vendatur, & in ipsorum utilitatem cedat premium, an valeat institutio?

Valet plane, quia eo casu hereditas videtur in legatum converti, & minores legatarios quidem, non heredes esse. Addo, in illa dispositione duo separabilia contineri, scilicet minores heredes instituti, & hereditatem vendi, premiumque illius Minoriis ad subvenandas eorum necessitates applicari. Poterit ergo haec secunda dispositio subsistere, licet prima corrum. Sic Bartol. tr. de Monic. l. 1. dist. 5. c. 2. num. 30. & 31. Sorbus in compend. priu. Mendic. v. Hereditas, vers. Quaritur. Manu. t. 2. 99. Regul. 9. 78. a. 4.

124 Minime valet institutio, unde minores premium illius hereditatis capere non possunt, No. 2. valet quia alias acciperent institutionis premium, Institutio.

R. 3. quod

quod illis est penitus interdum. Neque est
huius, cum tertius institutus heretates cum ob-
ligatione vendendi hereditatem, & locandam
preium factibus minoribus, quod fere o-
nus Doctores approbant, quia tunc Magister
non recipiunt pretium ex institutione, sed ex
legatione, mandatoque testatoris, & donatio-
ne obligatio hereditatis instituti. At cum mi-
nores instituuntur cum clausula, ut vendant
hereditas, pretiumque illius recipiant: pre-
tium in hereditatis, cum sunt incapaces, reci-
piunt: sed ut natus non cent. Ita Bartolus
Authent. in gr. m. 50. C. de sacros. Eccles.
Felic. cap. in praesentia de proba tom. num. 52.
Daennas reg. 381. ampliat. 8. Corduba reg. D.
Francis. c. 6. quæst. 11. p. 3. Sanchez. l. 7. Decal.
cap. 25. num. 11.

¹²⁷ Hoc longè probabile est crediderim.
Nam venditio hereditatis & pretij acceptio
probabile est modus, & qualitas adiecti institutione:
ergo corridente institutione, corracta vendi-
tio, & pretij acceptio, ut potest omnino acceler-
atoria, ipsique innitens.

D V B I V M XXX.

Quis heredem, vel legatarium instituit
sub obligacione reddendi annuam sin-
gulis pensionem Minoribus: valente
legatum?

¹³¹ Regulam generalem præmito: omnes
Regiones (præter Minores de obli-
gacione, & Capucines) capaces sunt cu-
m obli-
gat legati & donationis, sine rei mobi-
lis, sine immobili. Tendunt. s. 25. capit.
tertio. Porro Minores & Capucini incapaces
sunt legati coniunctis totam hereditatem:
vel maiorem illius partem. Et legati rei im-
mobili, vel illius sic rei reire valent. Cetera
hæc. Dabito autem, an si quis heredem,
vel legatarium instituit sub obligacione red-
dendi singulis annis pensionem Minoribus,
valeat legatum.

Non valeat, quia hi verè sunt anni red-
ditus perpetui, quorum Minores sunt inca-
paces. Sic Bartol. tr. Minor. l. 2. dist. 6. cap. legatum.
num. 3. 3. Abbas cap. in praesentia de probation.
num. 6. 3. Namur. l. 3. consil. 3. de testam consil.
14. alias 8. Sanchez l. 7. Decal. cap. 26. num. 46.
alios citans.

¹³² Valeat equidem, quia licet heredi, vel prin-
cipali legatarium imponatur obligatio perpe-
tua donatio. Minoribus annos redditus: ut hec dem.
obligatio non est ex iure alio civili minori-
bus equis, sed ex hereditate relata a te-
statorum & comparatione illius, sicut si tuo fa-
milio donares diuitias pauperibus distribuen-
das famulus obligatus esset pauperibus dona-
re, non ex iure aliquo, quod pauperes acqui-
sierint, sed ex tuo imperio, ac dispositione. Ita
Syluest. v. legatum 2. quæst. 3. dist. 3. Angel.
eodem numer. 5. Tabien. l. quæst. 4. numero 5.
Manuel tom. 2. 99. Regul. quæst. 126. 4. 4.
Suar. tom. 3. de Relig. l. 8. cap. 17. num. 19. & 25.
Et probable reputat Sanchez n. 35.

¹³³ Verius hoc esse existimo. Nam cum Pon-
tifax probaret Minoribus annos redditus, ¹³⁴ Perius habet
intelligi debet de redditibus, qui comparatio-
ne Religiorum, & de iure ipsiis compre-
hensione sunt debiti: non de redditibus, qui comparatio-
ne Religiorum Elenchyns sunt, &
gratias donantur.

DVBIVM

¹²⁸ Non valet, quia exclusus Religiosis, Eccle-
sia eorum manet exculsa. Non enim ipsum
Templum materiæ, vel Sacristia heres insti-
tuitur, quia ppe nec velle, nec nolle habet: sed
Religiorum congregatio ibidem assistens.
Ceterè si prima sententia probanda esset, con-
stitutio denegans Minoribus etiam in com-
muni hereditariam successionem proflus la-
befactare ut, cum facile testator optans mi-
noribus hereditatem relinqueret, posset omni-
lo nomine conueniens Ecclesiæ appellatione
ut. Ita Bartol. priorem retractans sententiam
leg. viii. fine. C. de conductorib. l. 11. Bald. Au-
thent. ingressi. m. 55. Corduba Reg. D. Franc.
cap. 6. quæst. 11. p. 1. Sorbus vbi. 1. Azorius
somo l. 1. 12. cap. 23. quæst. 15. & alij, quos
refert, & tequatur Sanchez l. 7. Decal. c. 25.
num. 14.

¹³⁰ Validam esse huiusmodi institutionem ut
facit probable defendo, licet non possim non
bile esse defacere contraria sententiam esse probabili-
fendo licet ien. Nam si testator vellit congregationem
convariorum Regulorum heredem immediate instituere
probabile re, non exprimeret Ecclesiæ, sed conuen-

D V B I V M XXXI.

135 Professi habentibus descendentes legitimos licet cum sit bona inter eos dividere, talis dñs s̄ habere testamenti rationem?

Yellowis statu. Cetum est Religiosos professos non posse ab ipso licentia testari. At habentibus descendentes, legitimos concedi bonorum divisionem. Verum hoc dispositio iure Canonico non tam licet, pro quin consuetudine introductio approbata est. Quæstio vero, an hoc bonorum concessa divisione habeat testamenti rationem?

136 *Habet rationem rebus suorum.* Haec qui debet, quia est ultima voluntas que morte civili confirmatur, succeditque loco testamenti, quod ante professionem fieri debebat. Sic Azor. tom. 1. l. 12. cap. 6. quæst. 5. Suar. tom. 3. de Relig. l. 8. cap. 16. num. 2. G. ol. ad C. p. Si quæ mulier. quæst. 3. v. dividere, Bartol. Authent. si quæ mulier. n. 10.

137 *Non habet testamentum rationem.* Non habet testamenti vim, quia nullum est verbum indicans hanc divisionem bonorum testamentum esse; ut ergo asserendum est, & corrigenda lex generaliter prohibens Religiosis testamento condere praecipue cum ex hac sententia Religiosi diuidentes bona favorem recipiant: ut p̄p̄e sua dispositio via divisionis, & cum iudicis administrationis facta finiori perficiat, quam via testamenti. Nam ex testamentis occurrit actio, quæ divisioni denegatur. Leg. Divisionis placitum miss. de patre. Ita Naat. comment. de Regular. numer. 45. Lelli l. 2. cap. 41. dub. 10. num. 82. Sanchez l. 7. Decal. c. 9. n. 11.

138 *Hanc eligo partem planè probabilem.* Hanc eligo partem planè probabilem. Nam in Hispania nostra, ibi idem numerus testium requiri est pro testamento inter liberos ac inter extraneos. Leg. 3. Tauri, iii. 4. l. 5. compilat. dupl. ci teste haec divisione contenta erit, quæ si esset testamentum septem testibus indigeret. Addo, si illa divisione testamentum est, non videtur posse ante mortem naturali confirmari; nam mors civilis, quæ est professio, præcessit, quia non obstante lex concedit testamentum factioem: Ergo debet illam concedere iuxta materiam subiectam, & testamento conditioinem, quæ est, ut si vñq; ad mortem deambulatoria. Dicendum ergo est, illam diuisionem testamentum non esse, sed administrationis actum à lege permisum.

D V B I V M XXXII.

Patre professu debetur ne statim filiis legitima, licet professus auctor in Ordine successionis capaci?

Cetum est, à puncto professionis deberi 139

Clericorum filius, si pater professionem Cetera super. exsistit in Religione succedendi incapaci, quia pono. cum tunc illa bona non transeat in Monasterium, neque a Religioso retineantur: necessitate est, ut deuenient ad filios necessarios scilicet hæredes. Sanchez l. 7. Decal. c. 10. num. 1. Gutier l. 2. canon. 99. c. 1. n. 93. Hanc doctrinam indubitatem habent, excedo ad professos, & coadiutores formatos Societatis Iesu; quia ipsi, & Religio ratione ipsorum incapaces sunt proprii retinend. Quæsto:gitur est de parte ingrediente Monasterium successionis capax, an eo professionem emitente statim filius legitime debeatur?

Debetur statim, quia Cap. cum simus, de regulari. Pontifex concedit filio Monasterium Debetur deficiente bona paterna, quæ ipsi ex successione inquam patris qui professionem emiserat: supponit enim textus patrem, ac filium Religionem iniisse, patre autem proficiente, filium ad tecum recurrisse. Et quia in Authent. si quæ mulier, patris profilio permittitur bona inter filios dividere, quod non videbatur permittendum, si bona professi toto eius vita tempore monasterio competenter; fieret enim gravis Monasterio præiudicium. Sic Azor tom. 1. lib. 12. cap. 8. q. 7. Molina tom. 1. d. 140. vers. An vero statim. Lcl. l. 2. c. 41. dub. 10. n. 86. Sanchez. innumeris refutans. l. 7. Decalog. cap. 10. num. 3. Suar. tom. 3. de Relig. l. 8. c. 6. num. 7. Naat. comment. de Regular. num. 48. & 54. Co- uat. de testam. c. 6. 2. n. 7.

Non debetur statim, quia statutum à iure 140 est legitimam non deberi filio, vivente patre, Non statim fed post eius naturali mortem, leg. 1. 5. si debetur, impubere ff. de collat. bonor. leg. lex Cornelia. ff. de vulgar. & pupillar. subfiliis. Sed ab hac generali regula recedendum non est ab ille manifesto textu, vel ratione: nullus vero adest textus, nec manifesta ratio probans, à die professionis patris legitimam filiis debetur. Ego Ita Matienzo l. 5. rep. pil. titul. 4. l. 3. gl. 2. n. 3. Guierrez l. 2. canon. 99. c. 1. n. 79. Gregor. Lopez. leg. 17. v. Siu. bix. tit. 1. part. 6. Manu. tom. 2. q. 9. Regul. c. 80. articul. Palao to. 3. d. 3. pun. 14. n. 3. & alii plures apud Sanchez ibidem num. 2.

Primam sententiam probabilem planè defendo. Nam professi nulla potest esse successionis, cum nulla bona habeant, sed omnia illius bona in Monasterium transferantur: Ergo frustra si iaceat naturali mortem expectabunt. Ad h. si filius non debetur statim legitima patris, sed durante eius vita Monasterium potest illius bona retinere: obligarentur filii alimenta a Monasterio petere: apud quæ tenebatur ea impetrare: quod quidem & filius durū & Monasterio admodum onerosum: esset

142 *Primam sententiam præfero.*

R. 4 quidem

200 Theologiæ Moralis Lib. LVIII.

quidē sēpē ex suis bonis obligariēt religiosi
filiis illis succurrere legitima parentis non infi-
ciente : sicuti obligatur pater filii alimenta
præbēre, cum legitima non sufficit.

regulam : ac proinde obligare potest, dum
Prælatus non irritat.

D V B I V M XXXIV.

D V B I V M XXXIII

Religiosus contrahens sine facultate
superioris obligaturne na-
turaliter, licet non
cūiliter obli-
getur?

143
Status
questionis.

Liquet, Religiosum ex voluntate expre-
sa, vel tacita superioris validē contra-
hēre, obligarique naturaliter, & cūi-
liter stare contrāctū, quia in eo contrāctū
legitima autoritātē initō concurrunt requi-
sita ad naturalē, ac cūiliter obligatiōnēm.
Abbas Cap. Ex rescripto, num. 1. de iureiur.
Felin. ibi. n. 1. & alij. Quāsierim vēd, an Re-
ligiosus contrahens sine superioris expresa,
vel tacita facultate, saltem naturaliter obli-
getur?

144
Non obli-
gatur cūi-
liter foro, quia eius voluntas dispositioni Præ-
liti, nec subiicitur. Cap. Non dicatis, 1. 2. q. 1. idēcō
naturaliter que dici assoler, Religiosum nec velle, nec
nolle habere. Cap. 2. de testamento, in 6. Sic
Hostiens. sum. de fideiūsor. §. pro quo possit.
Abbas & Felin. Cap. Ex rescripto, de iureiur.
num. 1. Iason leg. si id quod ff. de condīti
debiti num. 1. Zeal. commun. opinion. q. 4. 6.
& alij à Sancio l. 7. Decalog. cap. 31. num. 36.
relati.

145
Naturali-
ter obli-
gatur.
Obligatur saltem naturaliter, quia si Reli-
giosus sic promittens, & cōtrahens non obli-
garetur naturaliter, nec eius fideiūsor obli-
garetur: cum receptissima sit Doctorum senti-
entia principali non obligari saltem natu-
raliter, fideiūsor non teneri leg. 1. & 2.
ff. de fideiūsor. Idemque est dicendum de
pignore dato pro sūcūtate obligatiōni: Pro-
fectō nulla est lex, quae magis obligatiōni
Monachi promittens resīstat quam serui
obligatiōni: At seruus contrahens sine domi-
ni consensu naturaliter obligatur, Leg. Na-
turaliter. & leg. si id quod ff. de condīti. inde-
biti. Ergo & Monachus contrahens absque
Prælati consensu obligabitur. Ita Sanchez
citatius, num. 37. Abbas vol. conf. 10. Sylvest.
v. Religio, num. 8 q. 3. Azor. tom. 1. l. 12. q. 5.
c. 11. Leffl. l. 2. c. 2. dub. 1. num. 6. R. ebel. de iust.
p. 2. l. 1 q. 8 sect. 1. n. 4.

146
Vt v. d. fin-
gular. num. 42. Religiosum naturaliter obliga-
ri ex contrāctū, qui nec sit contra regulam
in genere, nec in specie, donec Prælatus irri-
ter, am contradicat. At contrāctū si ca tem-
poralia absque Prælati consensu, non solum
contra regulam, sed contra votum est: Ergo
nullam inducit obligatiōnem. Secus vero esse
de contrāctū cūcā actionem personalem, qui
licet sit absque superioris voluntate, non
inde inferiū esse contra ipsam, nec contra

In contrāctibus temporalia resipienti-
bus contrahens cum Religioso obli-
gatus est, stare contrāctū,
expectarique superioris
consensum?

147
Contrahens cum Religioso sui Prælati
licentiam non habent, circa temporalia Obligata
tenetur stare contrāctū expectare con-
sensum, vel discentū Monasterij, vt valat
refilire. Quia Religioso cōcedendum est, ga-
dere minoris, ac pupilli pruilegio, qui si con-
trahant absque autoritātē tutoris, vel cōta-
toris cōtractū ex parte sua clādūcētiū
stare non tenentur: At cum illis contrahentes
obligati sunt, vt deciditur. Instit. de anchor.
tutor. & leg. Indiana, §. si quis à pupillo, ff. de
actionib. empti. Sic Sanchez l. 7. Decal. 3.
numer. 28. plures citans, quos tamen existi-
mo de contrāctū stipulations pro Monasterio
facto esse loquuntur.

Contrahens cum Religioso huiusmodi, 148
nullam obligatiōnem habet, standi contrāctū Non est
sed potest pro libito refilire, quia regula ge- obligata
neralis est in contrāctibus qualitatem intet
contrahentes seruandam esse, à qua regula
non innēnit exceptus contrāctū cum Re-
ligioso factus sine Prælati licentiam, nec vi-
detur expediens talis exceptio, ne paupera-
tis violationis, & contrahentium deceptiō
faueat. Ita Leffl. l. 2. c. 4. dub. 12. n. 90. Palao
tomo terio d. 3. de statu. Relig. pūncto 15.
numer. 7.

Cum his opinor. Nam argumentum alius
149
putum ex pupillo, & minore non vigeat, quia Cum hū
in pruilegiis, pricipiis, à iure exorbitantibus opinor.
non est facienda extensio de vno casu ad
alium, eadem etiā ratio concessiōis militat,
quoniam in casu nostro diversa est ratio.
Nam contrāctibus pupilli, & minoris conce-
ditur illud pruilegium in omnī contrahē-
tū, qui prūsumuntur intendit eos deci-
dere, vt pote fedūtōne ob defectū statū
obnoxios. At consideratio hæc in contrāctū
bus cum Religioso locum habere non potest.

D V B I V M XXXV.

Religiosus tenetūre soluere matutum
male consumptum

150
Ex delicto Religiosi etiam Prælati, Mo-
nasterium nullam satisfaciendi contrāctū Nonnulla
obligatiōnem. Ex contrāctibus vero ante inno-
professionem a Religioso initis, obligatur
monasterium pro viribus hereditatis tantum
Ex contrāctibus autem post professionem,
nulla est Monasterio obligatio. Vt autem
constat

Sect. II de Profes. Religiosa Dubia. 201

confit, nec ex mutuo male consumpto Religiosi Monasterium obligari, requiram. **Vitū** Religiosus ipse teneatur id solvere, & ex quibus bonis?

151 **Non quidem tenetur, quia Religiosus filio-
familias comparatur, qui male mutuum ex-
pendens, solvere non tenetur.** §. *penitit. in-
fir. quod cum eo, qui aliena: & leg. 1. C. ad
Macedoniam.* S. c nonnulli doctores, quo-
rum meminit Palao tom. 3. d. 3. de statu Kelig-
pun. 17. n. 7.

152 **Non quidem tenetur, quia Religiosus filio-
familias comparatur, ex eo quod vterque ha-
bet debitam subiectiōnem, ac subordinatiō-
nem, non inde infertur, omnia priuilegia filio-
familias concepta Religiosis impendenda esse,
praeceps eum diuina iusl ratio. Nam filio-
familias concedunt, ne matuum accepitum
& male expensum soluat, ne mortem patris
eai successurus est capter, causa illud solu-
endi, quia ratio celsat in Religioso qui nec
Praelato, nec conuentu sucedere potest. Ita
Zenalus *commun. opin. q. 44. n. 19.* Sanchez 1.
7. *Decalog. capite 31. n. 22.* Palao *citatus.***

153 **Mea relatio est Religiosum obligatum
esse soluere matuum, & male ex-
pensum, vel ratione cōtractus, si validus fuit,
vel ratione iniuste acceptionis, si fuit nullus.
Bona autē, ex quibus hæc soluētiō facienda est,
sūr ea, quorū Religiosi liberam à Praelato
dispositionem habet, nō bona monasterij mul-
latenus ad huiusmodi debita soluēda obligatū.**

D V B I V M XXXVI.

**Cum Religiosus ex uno Ordine in aliū
transf. secundus ordo hæreditatem,
qua delata fuit Religioso illi eo tem-
pore, quo in primo morabatur, &
prima Religio non adiit, potestne
adire?**

154 **C**eterum est, acquisita durante prioris Or-
dinis professione, deferre non posse Re-
ligiosum, qui ex uno Ordine in aliū sūt la-
xiōrem, sūt stricōrem, sūt aequalem tran-
sit. Nec hæreditatem, vel legatum plenē priori
Religioi acquisita, si legatum ab solitum
sit, illi, que capax ille extitit tempore mortis
testatoris, qui priori Religioni fuit plenē ac-
quisitus, absque dependētia ab hac accidē-
tali mutatione. *Suarus tom. 4. de Relig. tract.*
8. lib. 3. cap. 14. num. 8. Dubitamus vero, an
priori Religione non adiit hæreditatem
Religioso delata, posuit secunda Religio,
ad quam postmodum est translatus, illam
adire? *Pono autem, utramq; Religionem suc-
cessionis eis capacem.*

155 **Secunda Religio potest adire hæreditatem
exclusa priori, quia ad hæreditatem acquirē-
dam non tam in pīcītū temp̄, quo aliqui
testi hæredi-
tatem adi-
re.**

quod exemplo servi cui de lata est hæreditas,
& ante adiōnem dominum mutauit expo-
no. Acquisitio enim huius hæreditatis non
prior domino, sed secundo competit, solusque
secundus eam potest adire, leg. *Si seruus eius,
si de acquirenda heredit. & leg. 2. §. Si duo sunt
heredes, si de bonor. fesse.* Ratio est, quia ius
adeundi hæreditatem domino competit ex
persona servi, & Monasterio ex Religiosi per-
sona. Ergo sicut translato fero, ad alium do-
minum, transfertur in illum ius adeundi hæ-
reditatem fero, delatam, neque aditam; sic
transferendum est in posteriorem Ordinem
translatione Religiosi in eum facta, sibiique
imputare debet prior Religio, sicut & prior
dominus, quod hæreditatem non adiit. *Sic*
*Bartol. leg. 2. §. Si seruus eius Bald. leg. si quis
mibi, si de acquir. heredit. & alij plures relati à
Sancio. 7. Decal. c. 31. n. 7.*

156 **Non potest secunda Religio hæreditatem
adire, prior exclusa, quia eo ipso, quo Monas-
terio delata est hæreditas ob personam Reli-
giosi, quam secum habet, cōpetit ei ius eam
adeundi. At hoc ius Religiosus mutare non
potest, neque variare, non enim ab eius vo-
luntate pendet, sed a lege. Nulla autem est lex
indicans, transmigratione Religiosi in aliū
Ordinem hoc ius à priori amitti, & à secun-
do acquiri. Ergo Ita Sanchez. *vbi supra num.
18. Cuar de testam. c. 1. num. 21. Molina 1.2.
de primog. c. 13. n. 36. Lel. 1.2. c. 41. dub. 1.1.
numer. 8.8. & alij plures apud ipsos.***

Non potest.

157 **Verior mihi sententia hæc. Concedo enim
ad perfectam, ac completam hæreditatem ac-
quisitionem tam tempus delationis, quam
adiōnis spectari, abnego tamen ex ipse com-
petenti Religioni ob delatam sibi hæreditati-
tem eam adire non posse, quia ex persona
Religiosi sibi incorporata tempore delatio-
nis, eam adiit. Neque est simile de seruo do-
minum mutante, quia domino non competit
iis hæreditatem adeundi eo praeceps, quod
seruo delata est, sed in ipse requiritur, ut
seruo consentiat adiōnis, Religioni inde-
pendenter à Religiosi voluntate, in illo in-
tuto, iis adeundi competit. Ergo quamvis
Religiosas in aliū Ordinem transferatur,
non obinde iis adeundi priori Religioni
qua situm, amittitur.**

Verior mi-
hi sententia

D V B I V M XXXVII.

**Bona delata priori Religioni in con-
sequentiā persona, Religiosus
translatus in aliā, potest
ne in eam deferre?**

158 **A**d questionis statum suppono, dupli-
citer bona hæc potuisse Religiosum
hunc priori Religioni deferre, vel ex disposi-
tione iuris, quo statutum est, omnia bona
Religiosi sūtūl cum persona in Monasterio
transferti, & ex consequentiā hic modus
nuncupatur, vel ex donatione, aut testamento
cōdito. *Iusta priori modum.* Quæstio pro-
cedit, nam bona delata priori Religioni in
consequentiā

status
questionis.

consequentiā personā Religiosus translatus in aliam, possit in eam deferre?

159. Potest quidem deferre secum in Ordinem
Difer et ea secundum, quia sic delata Ordini priori in
bona potest. consequentiam perlonat, cum persona trans-
lata debet transferti, vtpote accessoria. Et
quia bona illa priori Ordini delata fuere v-
ex illis Religioi alimenta imperfertur. At
Ordo hic ex quo Religiois in alium est tral-
latus, non tenetur post translationem alimen-
ta subministrare, sed eam obligationem ful-
cipit Religio, in quam denouo transfertur:
Eigò huic Religioi debent bona concedi,
& a priori afferri. Sic Goli Cap. Quod à te
de Cler. coningat fine, Menoch. l. 2. de arbitri-
cent s. cap. 436. à numero 13. Cardinal. ad
Cap. Quod à te, num. viii. epposit. 4. & alij
plutes relati à Sanchez l. 7. Decalog. cap. 32.
numero 4.

160 Non potest villa bona, quæ priori Religioni debetum fecum in frequentem transire ea bona de quia esto, illa bona in conseqüentiam perfona monasterio translata situtat tunc ab locis translata absque dependencia vilas, in conditione, quod in illo Ordine Religiosus perseruerabit. Nemo enim talem conditionem apposuit, cum in iure nullum habeat fundamentum. Neque enim ex eo, quod intermitit Religioso transitum ad strictiorem ordinem, inferi potest, concedere bonorum translationem; quæ sunt priori Religioni questi taxum parata sit Religiosum retinere, & aere. Ita *Niuar. comment. 4. de Regulari. numero 24. Suar. tom. 4. de Relig. trahit. 8. l. 3. c. 14. n. 5. molina tom. 1. d. 140. Azor. tom. 1. l. 12. c. 15. g. 3. Sanchez ubi supra num. 8. & alij apud ipsos.*

161 Hoc probabilis esse non dubito. Conce-
Longe hoc do enim bona in consequiam personae de-
probabilis ferri, se non dependenter ab illis in Reli-
gione perseverantia, quamvis semper prefa-
fumit. Nego autem bona deferriri, ut Religio-
sus ex illis alatur; sed potius ut Religio ha-
beat, unde omnes alete possit. Sed esto bona
deferrantur, ut Religiosus ex illis alimenta
percipiat: id intelligo, dum in ea Religione
perseverat, secus si illam deserit.

cum moniali in aliud Monasterium, quod alij
mentorum obligationem incepit, transiit.
Sic Abbas Cap. *Quod n. a te, sed de Clericis conga-*
n. vti. Rosel. v. Religio 4. numer. 12. Socin.
vol. 2. conf. 2 2 2. Tapia Authent. Ingresi, v.
sua, cap. 6. numer. 13. Cod de jurof. Eccles. Re-
duan. de spoliis Eccles. q. 8. numero septimo
& alij.

Non transfert secum, quia absolutè, (de 163
more) bona illa donavit conuentui priori. si Non trans-
cuti si donatio facta esset pauperibus vel soli fatti.
pitati. Vnde sicut pauperes. & hospitali obligati
non essent tibi mutant Religionem
bona accepta reddere, neque etiam prior Reli-
gio debet obligari. Hanc enim obligationem
contrahere, poterat prior Religioni vel ex con-
ditione pereueranæ in donatione inhibita,
vel ex alimentis ei Religioni debitis. At nullum
est fundamentum, quod in illa ab solita
donatione per teuerant conditione inhibatur,
cum semper ius præsumat, at, quenquam Regu-
late institutione amplecti animo fimo in
eo perpetuo manendi. Ex occasione autem
alimentorum obligatio illum aitendi priori
Ordini esse non potest; siquidem secunda Reli-
gio ob professionem in ea factam iniulmo-
di obligationem subiicit enim inferuit, & ac-
quiruit. Ita Castro Palao tom. 3. d. 3. de Hain
Relig. pun. 17. §. 2. n. 6.

Profecto si Religiosus ille bona priori 164
Ordini sub conditione expresa , quod si *Anterior*
aliquando contigerit , se ad aliam transeire *reficiatur*.
re , bona illa in sequentem Religionem transe-
rantur: non dubito , cum translatae lecum
illa bona transferre , quia haec bona non fu-
re priori Ordini plene acquista , sed depen-
denter à Religiosis perseverantia At si ab ipso
hac expresa conditione donatur , ut fere sem-
per accidit : censendus est absolutè donatio , nec
ius habet , ad bona illa in alterum Ordinem
transferendi. Certe concedens moniales doce
Monasterio concedere in sui alimentazende
infero , Monasteria teneri eas alre , dum
inibi persistant ; non tamen inde inferitur ,
quod volentes exire , & aliud inire Conven-
tum eas inibi alre teneantur , seu dorare . Non
enim sub hac conditione dos a priori mona-
sterio fuit accepta

D V B I V M XXXVIII.

Bona, que ex liberalti donatione quis
detulit Religioni priori, translata-
tus in alium seculane transfert,
Ordinem?

162 **S**ecū rāf- **E**cum transfert, quia hē bona videtur
fori bona **S**ic ille Religioni donasse priori, eo quod exi-
illa. stianit, in ea perpetuo viētrum. **C**um
autem hic finis līcē cesserat translatione in
Religionem aliam: reuocari donō debet.
Certe monialium dotes, Monasterio in ali-
menta perpetua Monialium concedun-
tur. **S**i vero monialis in aliud Monasterium
transfertur, cessa finis, ob quem dos prius
Monasterio fuit concessa. **D**ebet ergo simul

D Y B I V M XXXIX.

*Religiosus & absoluè, seu in perpetuum
è Religione expulsu sibi non acqui-
rens, bona potestne. tamen admi-
nistreare?*

Si in iste sit expulsus (ut tempore est presu-
mendum) pro limitato tempore, omnia ¹⁶⁵ Nomilla
ab eo acquista Religioni expellenti ce-
dunt. Quia cum omnibus his, finito expulso-
nis tempore, debet ad eam renunci. Soar. 4.
de Relig. tr. 8.1. 3.6. n. 19. At si abfoluta seu
in perpetuum sit expulsus, communix senti-
tentia Monasteria minime acquirunt, eo quod
cum illo iam communicationem non habeat
& illum a se expellendo omnia illius simul
abiciere

Sect. II. de Prof. Religiosa Dubia. 203

ablicere videatur. Sanch. l.7. Decal. c. 33. n. 26. in quoicumque vlos etiam vanos, & tur-
pes possit expendere, cum concessione hic
modus nec necessarius sit, nec decens. Ita
Statutus 10mo quarto de Relig. israel. 8. l. 3. c. 6. m. m. 2.1.

166 Non acqunt sibi, sed deo, administrante
episcopo in caos recedit obedientia n, quia
sibi ob incapaciatem, quam ex professione
habet, acquirere non potest. Sic Naur. com-
ment. 2. de Regul. numer. 33. V. dicendum
est, de iis bonis indicandum esse ac de bonis
vacantibus, que ad Princ pem, vel Rempu-
blicam denunti, ac proinde Pontifici acqui-
ri, & nomine ipsius Episcopo, vel Ecclesie,
qua illo vita functo, bona distribuere potest.
Sic Syst. in elani. l.6. c. 9. n. 18. Sanch. l.7. De-
cal. c. 33. n. 28. Azor. 10. lib. 12. capite 16.
quest. 9.

167 Sibi acquisi-
tione, nec admi-
nistrazione. Sibi quidem acquirit administrationem
liberam, esto ad dominium minime, quia hoc
necessarium est expulsiōnē statui. De illis ta-
men testari non potest, quia ei concessum non
est, nec adeſt necessitas concedendi. Ita Lef.
l.2. cap. 4. dub. 15. num. 113. Molina to. 1. d. 140.
circ. finem.

168 Authoris
refutatio. Scio aliquos assertisse, huic modi Religio-
sum nulli acquirere, quia nullus est. Sed abſ-
que fundamento sententiam esse indicō. Ad
lententiam illam Nauarri assertentis dominū
bonorum acquiri Deo, administrationem ve-
to Episcopo, respondeo, omnia bona tempo-
ralia in dominium humanum cadere debere,
& non tantum in diuīnum. Deinde Episcopo
nullatenus horum bonorum in administrationē
competere posse, cum Religiosus expulsus in
eius obedientiam non recidat artus quan-
alij Clerici Ecclesie. Præterea Religio illi
concessa est administrationē, & vlos honorum
durante expulsiōne, quam cum pcp. tua non
est, & ille Conventui acquirit. Ergo Episco-
po minime competit.

D V B I V M X L.

Religiosus expulsus habeat ita libe-
ram administrationem bonorum,
ut valeat ea expendere etiam in
vanos, vel illicios vlos: vali-
daque sit distributio, scuti à Cle-
rico seculari facta?

168 Distribuere
ea valia-
potest. Distrībūre ea potest, valideque erit di-
strībūre, quia licet dominium bonorum non
habet, habet tamen illorum admini-
strationē, ac si dominium habet. Et quidem
vlos receptione est, sic instrumenta bona, &
sic recipientes administrationē, ad restitu-
tione non teneri. Sic Lefsi. lib. secund. capit.
41. dub. 15. n. 113. Molina tom. 2. tr. 2. d. 176.
vers. Quod ad ceteros

170 Non potest ea bona in vlos prauos ex-
pendere, sed in vlos honestos, & eius statui,
convenientes, & aliter disti buta erunt ob-
noxia restitutio[ni], quia non est, cedendum,
Religionem, vel Ecclesiā, ut illa bona quoad
dominum ac proprietatem competit, eam
expulso illi administrationē concedere, vt

171 in quoicumque vlos etiam vanos, & tur-
pes possit expendere, cum concessione hic
modus nec necessarius sit, nec decens. Ita
Statutus 10mo quarto de Relig. israel. 8. l. 3. c. 6. m. m. 2.1.

Et quidem ut Dub. 39. & præsentu vbe-
tins latifaciam, altero probabilis esse, Quid dictū
omnia à Religio abolute electo vel ad dum, vbe-
tempus, acqunt religioni quoad proprie rius expen-
tatem, & dominum cedere. Quia ex eo quod do.
illam ut sibi inutilem, & nocuum abicerit:
non infurit, bona ab eo acquisita abi cere,
cum hæc non sibi documentum, sed utilita-
tem afferant. Item Religio non eum ita ef-
ficaciter abiicit, quia emendatum non possit,
imò debeat admittere. Signum ergo est, Re-
ligionem non auctoritate expulsiōne, ius in il-
lum ac in bona quæsum. Deinū iure statu-
tum est, omnia bona Religio cedere Re-
ligioni. Sed ab hoc iure electus non repertur
exemps: Ergo eius bona Religio cedunt.
M. cum Molina tom. 1. d. 140. Lefsi. l. 2. c.
41. dub. 15. num. 112. Suar. tom. 4. de Relig.
tr. 8. l. 3. cap. 6. numer. 22.

D V B I V M X L I.

Grauis, vel leuis materia in votopau-
pertatis defumiture abolute ex
proportione ad leuem, vel grauem
futi materia?

172 Distrībūtur grauis vel leuis violatio voti
paupertatis ex materia futi, ut illa sit Defumitur
in paupertate Religiosi grauis materia, gra-
veque peccatum constitut, que ex le in iuxta furi
furo grauis est, graueque peccatum consti-
tut: illa vero sit leuis materia, ac leue pia-
culum, que in furo leuis est, nec veniale
culpam excedit. Dixi Quid ex se in furo gra-
nu est. Ex f inquam, id est exclusis circu-
stantiis. Nam certum est, sepe esse graue
futi peccatum, si ab homine paupere argen-
tum unum surripias, vel duos, ob
damnum grave, quo inde afficitur: è con-
tra vnde esse leue peccatum, surripere
à Rege vel homine diuissimo duos, vel tres
aureos, si solummodo damnum, quod in-
de accepit, spectetur. Non igitur ex hac
diversitate granitas, vel leuitas violationis
paupertatis voti est, defumenda sed ex mate-
ria furi secundum le, quia eius grauitas vel
leuitas defumenda est ex eo quod res suscep-
ta grauite conducat ad humanas actiones.
Sic Azor. tom. 1. l. 12. cap. 12. quest. 6. Sanch.
l.7. Decalog. cap. 20. num secund Naur. lib.
terio confil. titulo de Regulibus conf. 75.
numero 18.

173 Non defumitur absolute granitas vel leui-
tas in materia paupertatis ex levitate vel gra-
uitate materie futi, quia sepe stante violatio-
ne iustitia in furo scilicet leui secundum se,
violatio paupertatis graui esse potest, quia
major quantitas ad grauem iustitiae violatio-
nem videtur requiri, quam voti paupertatis
violationem. Nam violationis iustitia graui-
tas defumitur ex legione proxime facta in
bonis

bonis exterris ad vsum vitæ necessariis quæ latiorem viam habet, quam paupertatis lesio, quæ defumitur ex infidelitate, quam in Deum Religiōis præstat, non exequendo promisla quæ infidelitas, vt pote diuini cultus omisso ad suū granitatem leuiorū materia contenta est. Ergo granitas vel leuitas materia in voto paupertatis non est absolute sumenda ex proportione ad furti materiam secundum le. Ita Suar. tom. 3. de Relig. l. 8. c. 6. num. 9. Palao to. 3. d. 3. de statu Relig. punc. 20. n. 3.

¹⁷⁴ Hoc teneo, & confirmo ex voto erogandi ^{& confirmo} transgressio gravis est censenda, & lethale peccatum ob diuini cultus notabilem imminutionem rametis in materia furti tres vel quatuor argentei leuis materia reputetur. Cum igitur in voto eleemosynæ quatuor argentei censendi sint materia gravis : eorum etiam dispositio, inuitu superiori, in materia paupertatis gravis censenda erit. Lege Suarium.

DV B I V M X L I I.

Violaturne paupertatis votum, si Religiosus res vñs non consumptibiles palam habeat : ita tamen cum aliis rebus ex superioris licentia possessis immixta, ut vix superior distingue possit, vel inuenire

DV B I V M X L I I.

An delinquerre possit Religiosus aduersus institutam, quin peccet aduersus votum paupertatis?

¹⁷⁵ *No nnulla suppono.* **Q**uoties religiosus peccatum perpetrat aduersus paupertatis votū sepe simul furti & iniustiæ peccatum cōmittit, non autem scaper. Verum quoties res monasterij vel expendit vel à secularibus sibi absolute donata recipit, retinet, vel expendit, superiori incolitio, peccatum proprietatis & furti perpetrat : quia est inuitu Monasterium in cuius dominium sunt translatæ. At si secularis sic tibi donata concederet, vt nollet, in monasterium eorum dominium, ac administrationem transfire : solum peccatum sacrilegij aduersus paupertatis votum committentes, illis intendo : non ta men furti, & iniustiæ : cum dominus non sit inuitus. E contra autem quasierim, nūm Religiosus delinquerre possit aduersus institutam, quin peccet aduersus paupertatis votum?

¹⁷⁶ *Poteſt qui- dēm.* Potest equidem, quia id accidit, si à secularibus furentur, non sibi reuinendum, sed Monasterio dādū, vel aliena contra dominii voluntatem destruant, quia in his actionibus nihil sibi vñrpat. Et idem est, si ex voluntate superioris futurum commissum retineret : peccaret, inquam, contra institutam, sed non contra paupertatis votum. Non enim proprio, sed alieno nomine rem vñrpat, sic Sanchez lib. 7. Decalog. capite 20. n. 10. Suar. 10. 3. de Relig. l. 8. c. 11. n. 15.

¹⁷⁷ *Minime potest.* Minime potest, quia rei temporalis vñs, & administratio fini superioris legitima licentia paupertatis violationem constituit. At furans rem alienam, vt Monasterio tradat, cui tradere non potest, alienam rem vñrpat, illaque absque legitima superioris facultate vñritur. Ergo delinquit contra paupertatis votum. Ita Valentia 2. 2. d. 10. 9. 4. punc. 3. Lessi. l. 2. c. 41. 2. b. 9. n. 79.

Cum his probabilius opinor. Non enim illūm excusat, quod illa accipiat, vt Monasterio tradat. Ea enim traditio nulla est, quod non excusat, si ea acciperet, vt tradaret seculari cuique. Neque eum liberat à paupertatis transgressione, quod ex superioris voluntate futurum committat, cum superioris ea voluntas vñpote iniqua, nullius est effectus. Nam superior concedere non potest, si subditis recipere, quæ ipse nequit administrare.

¹⁷⁸ *Cum his probabilius opinor.*

Quæ accipere Religiosus potest, vel sunt bona conueniunt, vel extēno. Pharamrum. Si conueniunt sunt, eaque in celo circa vñsum proprium occulter, moraliter peccat gravis, & contra institutam, & Religionem, si gravis materia existat. Quia nomine proprio vñritur te teriam vñ pretio estimabilis, inuitu domino. Suar. tom. papaerius 3. de Relig. l. 8. c. 11. num. 59. Ex comedib. gravis, vel libis, que communiter Religiosorum lusterent, leue peccatum designantur, si ad tuum vñsum recipiat, multo gravior materia desideratur, vt inuenient, lethaliiter peccet, quia superiores in hac parte non sunt æque inuiti, sed in ista patris cum filio se habent. Sanch. l. 7. Decal. c. 21. num. 31. Quanti vero comedibilia haec sunt æstimanda, vt occulter accepta materia granum, & peccatum lethale constituant, prudenter arbitrio est, definitum afferit Suar. vñs supra. Porro si paulatim ille modice accipiat, etiam cum animo firmo persistendi in ea iniqua acceptio, peccatum lethale, non committet, nisi fortè Religioni gravis damnificatio fiat. Religiosique et alii debita sustentatione prouentur. Sanch. l. 7. Decal. c. 21. num. 31. At si simul haec comedibilia accipiat, vt occulter retineat, & paulatim absunt: credit Palao tom. 3. d. 3. de statu Relig. punc. 2. 1. num. 2. enī lethaliiter peccatum, si valorem vñus autem excedent, quia granum defecitatem, huiusmodi acceptio & retentio continet, meritoque superior est inuitus; si autem comedibilia accipiat à conueni, vt vendat, vel extēno distribuat, minor quantitas sufficit ad mortale piaulum constitendum, quia in eo vñl vñpote Religioni magis nocivo superior inuitus magis est. Lessius l. 2. cap. 12. dub. 8. numer. 48. Verum si quæ ex conueni accipit, non finit vñl pñsentanco consumptibilia, qualia sunt libri, imagines, horologia, vñtæ, &c. dñfimētria, vel ea accipit, vt occulter retineat, & in seco superiori vñtatur, ne possit ab eo austere si liberat: manifestum est cum vñsum esse mortaliter peccaminorum, si per longum tempus vñus licet anni fiat. Suar. tom. 3. de Relig. l. 8.

Sect. II. de Prof. Religiosa Dubia. 205

1.8.c.12. n.4. Quid verò se non occulteret, sed palam habeat, ita tamen cum aliis rebus ex superioris facultate possellis immixta, vt vix superior valeat distinguere, & invenire.

neque in ea concedenda vt imperiorem, ac prælatum à Deo constitutum le gerit. Debet igitur licentia effi inflata, vt victimæ violatio nis paupertatis excusat. sic Nauar. *comment. 2. de Regularib. n.21. Narara. l.3. de refit.*

1.8.c.12. n.5. alii relati a sancio-

180 Non violatur grauiter paupertas, si non
Non viola in perpetuum, sed ad tempus ea si velit ille
tur granter retinere, licet diuturno tempore horum, re-
panperies. tentio continuetur. Quia eis vitetur velut in
deposito habitis, nec grati ideo Monasteri-
um incommodo afficitur. Sic Azor. tom. I.
l.12.c.12.9.3.

181 Grauer paupertas violatur, si longo tempore eorum retento prodacatur. Quia est retentio absque superioris placito ita occulta, vt superior mortaliter loquendo his retentis vii non possit, nec de illis pro libito disponere. Ita Sua. tom. 3. de Relig. l. 8. c. 12. numer. 4. & 6. Sancha. l. 7. Decal. cap. 19. num. 57.

182 num. 57.
Probabiliori huic hærezo sententia. Nam licet à principio ex voluntate superioris ea ille acceperit, si postea timens, ne ea affrater, vult ita celare, vt nequeat superior pro libito auferre: proprietas crimen incurreret. Quia vult possidere rem irreuocabilem, & independenter à superioris voluntate. Addiderim, si accipiat ab externis graueni quantitatem, vt sibi reseruerit, eaque vtatur, graniter delinquit; si vero recipiat, vt superiori tradat, raro poterit esse lethale. Demum accipere à sacerdotibus pecuniam in custodiam, vt opportuna occasione ex licentia superioris vtatur, crediderim graueni culpan non esse. Quia nec dominium, nec vitum, neque administrationem illius pecunia acceptat: sed hæc omnia vult esse apud deponentem solo officio custodis admisso. Laym. l.4. tract. 5. cap. 7. q. 1.

DV BIVM XLIV.

VI Religiosus à transgressione voti pauperatis excusat, necessariōne debet, licentiam à superiori absque iniustitia habere.

183 **C**ertum est licentiam debere esse voluntariam, non vi extortam. Ad actus turpates concessam, else nullam, idemque ad vanos, ac superfluos. **Q**uisq[ue] autem, an ut quis a transgressione voti paupertatis libertetur, debet necessaria licentiam a superiori absque iniustitia collatam habere.

184
Debet necessariò licentia else iusta, id est, abque iniustitia concessa; si enim ex Prelati voluntate surcipiat aliena, & de ipsis disponent: non solù in iniustis, sed & a fratribus paupertatis votum erit. Quia Prelatus potestatem non habet de alienis rebus, suis dominis iniuris, disponendi: Ergo ne potestatem habet, ut Religioso illi huiusmodi dispositionem concedat. Ergo cum de facto concedit, ea concessio est nulla, *Eccles. & Mend. Thes. Moral. Tom. VII.*

neque in ea concedenda ut superiore, ac
prælatum à Deo constitutum le gerit. Debet
igitur licentia esse iusta, ut vitium violationis
panpertatis excusat. sic Nanat. *comment.*
de Regularib. n. 21. *Nanatia l. 3.* de refut.
c. 1. p. 3. dub. n. 168. & alij relata à sancio,
l. 7. *Decal. c. 19. n. 1.*

Non debet necessariò iusta esse licentia. 185
Quia Religiosus non obligatur ex voto pao-
pertatis vitare iniustitiam, sed colummodo necessario
panpertatem, qua in eo constitit, nè rebus iusta esse
temporalibus proprio nomine vitatur. At cum licentia
aliena ex superioris consensu surripit, & de
illis disponit: non proprio, sed alieno nomine
illis vitum: Erogò vitar proprietatem. Igitur
non est necessaria licentia iusta pro vitanda
panpertatis transgressione. Ita Suar. tovi. 3. de
Relig. l. 8. c. 11. n. 15. & alij plures à Sancio ci-
tati vbi [n. 20].

186

Sapientissimo Doctori Suario lubens sub-
scribo. Nam si pro iusfragio ferendo, vel *Idem affir-*
opere seruili in die festo aliquid ex licentia mo-
superioris accipias, & expendas: valida est ac-
ceptio, ac distributio. Ergo signum est, vali-
dam esse licentiam tametsi inique impenda-
tur. Ergo ad vitandam paupertatis voti viola-
tionem, quamcumque licentia, sine iusta sit, si-
ne iniusta sufficiet.

DVBIVM XLV.

*Vt Religiosus votum paupertatis non
transgredietur, sufficilne pra.
sumpta superioris li-
centia?*

Icentiam superioris debere esse expref-
sam , vel tacitam saltem affirmant om-
nes. Illam *voco tacitam* licentiam, *suppono.*
qua virtute in alia expressa continetur , vt
si superior tibi impetrat licentiam peregrina-
tionem instituendi , nec prohibeat , ali-
quid recipere , & recepta expenderet: eo
ipso confertur concessisse. *Suarez* *tomo tertio* *dé Religiosi* *libro octavo capite 11. numero septimum.* Item si consuetudine sit rece-
ptum , te posse aliqua recipere , retinere ,
vel expenderet , & superior consuetudi-
nem non renocet , cum possit: ea omnia cen-
setur approbare. *Sanchez* *libro septimo De-
calog. capit. 19. numero septimo.* *Quæstio*
solum est de licentia præsumpta , quando scilicet
Religiosus præsumit , superiorum datum-
rum fore licentiam , si ab eo peteret , & ille
præ verecundia , aliove humano respectu
petere omittit , an eo casu à proprietatis vi-
tio excusetur ex licentia præsumpta .

Non sufficit huiusmodi licentia, ut 188
Religiosus votum paupertatis non transgre- Non sufficiat
diatur. Quia cum de facto non sit superioris licentia
licentia, non potest efficiere, ut nomine illius presumpta
dispositio prefletur. Sic nonnulli, quos consueta
futu*Doctores.*

Sufficit profecto, ad vitium proprietatis vitandam. Quia ad hunc effectum Sufficit 189
S. foris Cœs.

206 Theologiæ Moral. Lib. LVIII.

satis est, quod voluntati superioris saltem futura nixus illi operetur, sic enim ad vitandum futurum, ex præsumptio de voluntate Domini sufficit, ut constat ex leg. *In ver. omnes ff. de furtis, §. Recl. a fortiori sufficit ad vitandam proprietatem. Ita Nauar. comment. 2. de Regular. n. 20. Nauar. l. 3. de refit. c. 1. p. 3. dub. 1. n. 160. Azot. p. 1. c. 1. l. 12. q. 2. 3. & 4. Sanch. l. 7. Dec. c. 19. n. 4. Suar. to. 3. de Relig. l. 8. c. 11. n. 4.*

190
Cum bis
opinor.

Certè non credam vonentes paupertatem strictrum se obligare voluisse, igitur ex præsumpta superioris voluntate Religiosus à proprietatis pauculo excusatatur.

D V B I V M X L V I.

Sufficitne probabilis cognitio voluntatis superioris futura circa licentiam impertiendam, ut præsumptio illicitus liber Religiosum à pauculo proprietatis?

191
Non sufficit
probabilis
cognitio.

Non sufficit cognitio probabilis, sed certa requiritur. Quia alias aderit periculum operandi abisque vila licentia, & abisque superiori voluntate. Sic Mol. to. 2. d. 276. circa finem Petrus de Ledes. to. 1. sum. tr. 8. c. 21. diff. 7.

192
Probabilis
cognitio
sufficit.

Probabilis cognitio sufficit. Qui sic operans, moraliter certus est de superioris voluntate, neque periculo morali operandi fine licentia exponatur, esto physico exponatur. Ita Nau. comment. 2. de Regular. n. 20. & sum. tr. 8. c. n. 5. Lef. l. 2. c. 2. dub. 8. n. 49. Mendoza quodlib. q. 8. concl. 8. Sanch. l. 7. Dec. c. 19. n. 1. Suar. to. 3. de Relig. l. 8. c. 11. n. 11.

193
Idem de-
fendo

Idem teneo. Sed moneo, in hac receptione, & bonorum dispositione ferre semper peccatum veniale committi, eo quod superior cum commode audiri potest, & ergo ferat hanc clandestinam, ac futuram receptionem, ac dispositionem, utpote Religiosæ obseruantæ, & paupertatis puritatis satis aduersam. Attamen quia hæc contradic̄tio, solum est de modo clandestino, ac fortino, non de ipsa receptione, & dispositione culpam veniale non excedit. Mecum Sarius, Sancius, & Nauarrius citati.

C A P V T VIII.

Circa Regularem Obedientiam.

D V B I V M X L V I I.

Episcopus habetne potestatem compellendi Religiosos non exemptos ex vi voti obedientie ab eis emissi, ad obseruantiam regularem?

194
Plura &

*Ceterum est, pontificem summum potesta-
tem habere obligati quilibet Religio-*

*tos ad Regularem obseruantiam, non solum ex iurisdictione sibi à Christo concessa, sed etiā Episcopi, ex obedientia voto, quod ipsi censendum est quipotest. Generali. Quia cum ipse omnium Religionis te in R. g. sit, ab eoque eorum iurisdictione depe-
deat: conueniens erat, ut obligatio illis ex vo-
to acquisita, efficacius ei acquireret Sanch. l. 6. Dec. c. 1. n. 8. Laym. l. 4. tr. 5. c. 8. n. 3. Si ve-
rò de Episcopo loquuntur, duo certe præmit.
Primum, Monialibus sibi subiectis post in
virtute obedientiae præcipere. Quia illarum fu-
perior est, instar aliorum Prælatorum Regularium.
Secundum in Religiosos ex epis (quales sunt
ferè alij omnes Religiosi) non habere ex vi
voti potestatem præcipendi. Quia ab solu-
non est eorum superior quoad Regularem
obseruantiam: tametsi in aliquibus actionibus
ad disciplinam Ecclesiasticam pertinentibus
eos subiectos habeat: videlicet in libitorum
impressione, in audiendarum confessionum,
& officij prædicandi licentia, in obseruatione
fætorum, & censurarum, in assistentia ad pu-
blicas processiones, in compendiosis de præ-
cedentia locorum controveneris, in Religiosi
publice delinquentis punitione, in paucis
professorum exploratione voluntatis. Quos ta-
men Religiosi si priuilegium habeant à Sede
Apostolica, ne possint excommunicari, sul-
pendi, & interdic (quale habent omnes Men-
dicantes ex eorum compend. v. exemptio, n. 9.
23. & 24. & societas Iesu ex Bulla Pauli III.
edita anno 1549. & omnes alij Religiosi, qui
in Mendicantium priuilegium communicant)
nequid Episcopus ad hæc obseruanda censu-
ris Ecclesiasticis cogere, nisi in casibus à Tri-
dent. expressis: videlicet, cum ab aliquo licentia
celebrant in oratorio priuata, & horis nou-
debitis, superstitione in celebrazione ad-
mittunt, session. 22. vel quando clausuram
Monialium tentant impediunt, session. 25. cap-
tio 5. vel cum nolant bona nouitatis resipis-
centibus restituunt, & idem session. cap. 16. In
aliis autem casibus depositione, destruione
in arctius Monasterium, alijvis poenis arbitri-
atris procedens debet. Sanchez l. 7. de ma-
trim. d. 33. n. 23. Barb. p. 3. de potest. Episc. al-
legat. 7. 8. n. 25. Quæstio vero est de Episcopo
comparatione Religiosorum non exemptio-
rum (si qui ultra Moniales sint) an habeat
potestatem ex vi voti obedientie ab illis
emissi, eos ad obseruantiam Regularem com-
pellendi?*

*Potestatem non habet. Quia ex iuri-
bus confitit, solum debere admitti compul-
sionem in iis, quæ pertinent ad Ecclesiasti-
cam disciplinam, in qua Episcopus Prælator
Regulari est præferendus, sic Sanchez libro
sextio Decalog. cap. prim. numero 13. alij
relatis. Layman. libro quarti. tractat. quint.
capit. octavo numero secund. & videtur esse
Diu. Thomæ in 2. dist. 44. exposit. littera
ad 3.*

*Habet quidem potestatem, ut cogat
huiusmodi Religiosos ad Regularem obser-
uantiam non solum ex potestate iurisdictionis, <sup>Compellit
Non potest.</sup>
potest, sed etiam ex potestate dominativa
orta ex voto obedientie, & traditione
Religiosorum sibi facta. Quia si hi Re-
ligiosi non essent obligati Episcopo obe-
dire*

Se^t. II. de Profes. Religiosa Dubia. 207

dire, sed finis Regularis Praelato in pertinetibus ad Regularem obseruantiam, absolutè exempti esset ab Episcopi iurisdictione, quod eit contra suppositum. Ita Pet. Ledefina 1. 2. fons. tr. 10. c. 7. notab. 2. Inclinat Suar. 10. 3. de Relig. 1. 10. c. 1. n. 15. Tenuit Palao 10. 3. d. 4. de statu Relig. pun. 2. n. 6.

Sciens, prius in tentienti esse communem, adhuc reor secundam esse probabiliorem. Nam Praelatus Regularis huiusmodi Religiorum aut habet in eos iurisdictionem immediatè à Papæ, aut medio Episcopo. Si immediatè à summo Praetule, erit Religio exempta, de qua non est sermo. Si medio Episcopo; ergo Episcopi virpotè principali Praelato, & à quo Regularis Praelati iurisdictione dependet, obedientia promittitur. Habet igitur potestatem, eos ad Regularem obseruantiam compellendi.

D V B I V M X L V I I I .

Eftne in peccato letibali Religiosus ex conſuetudine violans regulas ſub mortali non obligantes?

198 *Nonnulla circa regulas certa pramisit.* N Religionibus præscribuntur regulæ obligantes ſub mortali, vel ſub veniali, vel ad nullam culpam; quaer dicitur ex verbis conſtitutionis, & ex eiusmodi Ordinis conſuetudine eft defamenda. Si regula obliget ſub mortali, illius transgressione mortali erit contra obedientia votum, ſi ſub veniali ſolum, transgressione illius contra votum venialis eifit. Poteſt autem ex dupli- ci capite ad veniale obligare. Primo ex levitate materie. Secundo ex voluntate legiflatoris. At ſi per ſe regula ad nullam culpam obliget, tunc regula Sanctissimi Ordinis prædicatorum, minorum, & Societatis Iesu: illius transgressione ob votum obedientiae nullam culpam inducit, qua illud votum non eft de ſeruanda illa regula, ſed de ſeruandis Religionis præceptis. Hæc à iure, ſive ab hominie latet. At regula nullam in conſientia obligationem ad ſu executionem indacentes præcepta non ſunt. Ergo de illis non eft obedientia votum. Suar. tom. 3. de Relig. c. 7. n. 13. Sanch. l. 6. Decal. c. 4. n. 11. & 12. iunct. c. 1. n. 2. Verum licet violans regulas nullam coram Deo culpam haberes, non inde excusat subire penam transgressionibus præscriptam, quia hæc pena, qua proprie pena non eft, ſed quodam penalitas, non ob enipam moralam, ſed Regularem imponi potest. Suar. tom. 3. de Relig. 1. 20. c. 7. n. 16. & 10. 4. 17. 8. 1. 1. c. 2. num. 6. Crediderim verò regulariter culpam veniale in transgressione coniugis regule committi. Tunc quia non recte ſine transgressor ducitur, ſed ex otioſitate, torpore, ac libidine. Tunc quia occaſionem exhibet Religiosa disciplina laſbefacta. Laym. l. 4. tr. 5. c. 8. n. 7. Valq. 1. 2. l. 2. d. 2. 5. 8. c. 3. n. 16. Sanch. l. 6. Decal. c. 4. n. 14. Quia ſeruum autem circa Religionem, qui conſuetudinem habet transgrediendi regulas ſub Eſcob. & Mend. Theol. Moral. Tom. VII.

nulla culpa obligates, vel obligantes ad veniales tantum; an in peccati mortalis exiftat ſtatu?

In mortali exiftit, quia afflatus tranſgreſi regulas, catet proposito firmo eis feruandi: *In mortali exiftit.*

Ergo à perfectionis via deficit, quam afflum- priore Religioſi ſtatu profetus eft. Ergo in lethali culpæ ſtatu perifit. Et quidem hac prava conſuetudine affectus, non ſe vult ſabiciare regulae. Ergo illam contemnit: At contemptus regulae eft mortale. Ergo ſic D. Th. 2. 2. q. 186. a. 9. Caiet. ibi.

Non exiftit in mortali per ſe loquendo, qui intentionem feruandi eiusmodi regulas non habet. Quia conſuetudo eam ſolam cul- *Non exiftit* *in mortali.* *pan inducit, quam inducunt actus, ex qui- bus coaſſeſtūnam ab iphis non diſtinguerent.* At actus, ex quibus conſuetudo hæc coaſſeſt, nullam culpam habet, vel tantum venia- *longe ve-* *rius ſentio* *& eberius* *lēm* *expono ſen-* *tiam.* *lēm* *longe ve-* *rius ſentio* *& eberius* *lēm* *expono ſen-* *tiam.*

Cum his longe probabilius opinor, quia non eft propositum transgressionis aliquis *Cum his* *obligationis ſub mortali, (efto quod quis* *longe ve-* *rius ſentio* *& eberius* *propositum haberet illas nunquam obli- vandi) cum omnes hæc regulæ obligationem venialis piaculi non excedant. Neque in hoc proposito eft periculum morale, ac proximum transgrediendi aliquam regulam ſub mortali obligantem, ſi quidem compati potest cum illius ſitua obſeruatione. Neque infertur, illum haec prava conſuetudine regulas proprie contemnere: alias quoties quis vellet aliquam regulan violare, conſendus eift illius contemptus eſſe, & peccati mortalis reus, quod fallum proculdubio eft. Requiritur etenim ad contemptum vi reglam violare tanquam inuicem, ſtimolam, & nullius conſiderationis: vel eam violet animo, determinato ob illius transgressionē penam ſe minime ſubſiendi, ſed refiſtenti Praetulo, eclusa verò hac intentione, nec propositum violandi regulas nec illarum violetio eft formalis cunctemptus. Nec denique ex hoc proposito pravaque conſuetudine fit, Religioſum à via perfectionis incepta defiſere in neceſſariis, qualia ſunt obſeruatio votorum, ac preceptorum Religionis: licet in accidentibus, & leuen obligatiōnem inducentibus deſtrectat. Dixere autem Suarius & Palao notanter. *Per ſe* peccatum lethale non committere. Nam per accidens credunt ſepe peccati lethali reos eſſe Religiosos huiusmodi, niſi efficaciter proponant, ac prouent, ab ea prava conſuetudine re-cedere. Contingit autem hoc peccatum, cum Religioſus aduerit, ex ſuo irregulati modo operandi graue detrimentum & ſibi, & Religioni accidere.*

S 2 D V B I V M

D V B I V M X L I X .

Praelatus Regulariæ potestne subditu præscribere expeditionem ad Indos, vel hereticos, alioſ vè infideles, eorum conuersioni daturis operam:

vertendos, etiamſi nulla domus, vel collegium Societatis inibi fit adſificatum. Quia finis Societatis nobis cunctis propositus est, omnes Orbis peragratæ plagas, vbi mains Dei obsequium, & proximorum latuſ speratur.

D V B I V M L.

Religiosus ex vi Professiō facta ante regule reformationem teneturne eam reformatam obſeruare;

Tenetur quidem. Quia illa non est noua ¹⁰⁶ austeritas, sed antiquæ debita restitutio. **T**enetur quidem Religionis Praelato cum Capitulo generali concilium eft, poſte Religionem collapſam erigere, & conſtitutionibus denuo editis reparare, ne penitus deperat. **H**oc efficaciter praefare nequit, niſi ſimil valent ſibi ſubditos ad eam obſeruantiam moniti, & præscriptis adducere. Ergo reformatione facta omnes Praelato circa eius obſeruationē obedire tenetur. **S**ic Sylu. v. Relig. 6. q. 6. Az. 10. 1. 1. 2. 3. c. 11. q. 17. & 19. Valq. 1. 2. d. 15. 4. c. 4. n. 15. Sanch. 1. 6. Dec. 1. n. 35. putes citans **S**uar. 10. 3. de Relig. 1. 10. c. 8. n. 19. Laym. 1. 4. tr. 5. c. 9. q. 4.

Non tenetur. Quia ex voto obedientia ſolum quis obligari potest ad regulam obſeruandam quatenus vigeat cum profello emititur, non quatenus olim vigebat. **I**ta **C**astro **P**alao 10. 3. d. 4. de **R**elig. pum. 4. p. 11.

¹⁰⁷ **E**go autem cum eodem Doctore credidim, primam ſententiam ſolummodo eſe **A**utorum veram caſu, quo reformatio iudicetur maxime expediens, ſeu moraliter necessaria, ad conſervationem Religionis aſumpta in ſtatuto relaxationis, vel mitigationis per legitimum conſuetudinem introducta. **Q**uia obligari tam ille potest ad obſeruanda: quæ necessaria ſunt ad illius ſecondum ſtatutum conſeruandum, utpote tacite, & in virtute ſæcunda obedientie ſub regula comprehenſa: non tamen ad ſtatuta quæ necessaria ſunt ſunt moraliter ad regulæ mitigatione conſervationem, quia ſub illo voto nec expreſſe, nec tacite conſinuntur. **A**lias poſſet ad nouam Religionem obligari. **Q**uod ſi rogitis, quando iudicabitur reformatio moraliter necessaria ad Religionis aſumpta conſervationem: ex Laymanni calamo 1. 4. v. 5. c. 9. q. 4. conſi. 2. reſpondeo. **T**u reformatio regularis necessaria videri debet ad Regularis Ordinis conſervationem, ſi cum praefenti obſeruatione paucillimi ad perfectionem Religionis peruenire ſtudent: ſi cum ſcandalis, & querela ſecularium vinant, ut expedire magis religionem diſſolu: quām ita conſinuari: ſi neque eſentialia vota, v. gr. quæ ad pauperatum Religionem ſpectant, communiter obſeruentur. **S**ic Laymannus.

D V B I V M

²⁰² **M**ichi certum, nequaquam poſte Praelatum Religionis ſibi ſubditis præcipere, quæ ſunt absolute extra regulam. **Q**uia nequit obligare ſuo præcepto ſubditos mihi ſecundum quod ipſi Religioni ſe illi obediēdū tradidere, eft enim hec ſubieſtio voluntaria. At Religioni voto obedientiæ ſolum ſe tradiſerunt obediendo in iis, quæ ſecondum regulam fuerint. Ergo hæc ſolum Praelatus præcipere poterit. **A**lias ſi quilibet honesta præcipere quiret, potestatem haberet obligandi Religioni, ad in tantum ſtatutum, quod falſum eft. Igitur ſolum præcipere potest quæ in reguli obligante expreſſe, vel tacite continentur. **Q**uia hæc omnia obedientia voluntum comprehendit. Aliquos tamen caſus expendā, ex quibus alij colligi poterunt, an ſub regula comprehendantur, & requiro in primis, an ſub regula comprehendantur miſſio ad Indos, alioſ vè infideles, ita ut poſſit Praelatus ſibi ſubditis hanc expeditionem imperare.

²⁰³ **O**mnium Ordinum Praelati id præcipere poſſunt, omnium inquit, quorum inſtitutum eft, non ſolum propriez, ſed etiam ſalutis expeditionē ad proximorum incumbere. Quia ad hunc finem conſequendum valde eft cuiusmodi expeditio necessaria. **S**ic aliqui Doctores, quos preſto nomine memorat. **P**. Gastro Palao 10. 3. d. 4. de ſtatuto Relig. pum. 4. n. 6. **S**otus ita ſupponere videtur 1. 7. de inf. q. 2. a. 4.

Id non poſſant præcipere. **Q**uia ex ſolo illo fine generali procurandi proximorum ſalutis non ſatis probatur, ſub regula illarum Religionum conuinerit miſſione ad Indos, reliquaque infideles, & hereticos: quippe hæc miſſio, horumque conuerſio, & ſi Eccleſia valde fit necessaria, diſſicillima eft, multique periculis tum animæ, tum corporis obnoxia: ad quæ ſubieunda nemo preſumendus eft obligatus ex generali promiſſione procurandi proximorum ſalutem, ſed necessario requiriunt ſpecialis, ac expreſſa obligatio. **I**ta **S**uar. 10. 4. de Relig. 10. 1. 6. p. 4. n. 22. **L**ef. 1. 2. c. 4. 1. d. 2. 9. n. 7. **S**anch. 1. 6. **D**eſcal. c. 2. n. 4. 7. **M**an. 10. 3. q. 9. **N**eſn. 1. 9. a. 7. **J**ud. **L**opez p. 1. inſtru. c. 5. 6. verſ. **E**t an Praelatis.

²⁰⁵ **C**um his opinor, dummodo in infidelium huinmodi terris aliquis conuentus Ordinis non fit adſificatus. Nam ſi inibi conuentus ad eſſet, poſſet Praelatus Religionis illuc immittere, & ad ibi inhabitandum compellere. **Q**uia non compelleret ad habitationem fuſi professioni alienam; ſed maximè propriam, ac debitam, ut poſſi conſeruari. **N**auar. com. 2. de Regular. n. 2. **M**onuerim autem Religionis Societatis Iefu non ſolum qui profelli ſunt quatuor votorum, ſed omnes alios, tameti ſolis biennij votis ad huiusmodi poſſe ad Indos, ac Sarracenos con-

ESCORIAL
Theol: Mor:
Tom: V. VI.
E. IV.
C.

*Cum his
opinor*

Sect. II. de Prof. Religiosa Dub. 209

D V B I V M L I.

*Abbatissa, vel Priorissa potestne, in
virtute sancte Obedientie suis
Monialibus pricipere.*

209 **N**on potest. *Quia Abbatissā (int̄ Ecclesiastico latē) incapax est spiritualis iurisdictionis: At ad imperandum ex virtute obedientiae iurisdictionis spiritualis videtur requiri: nam ille modus imperandi finem spiritualem impedit. Sic Sanch. L6. sum. c. 1, n. 22. Victoria de posse. Eccles. q. 2. num. 4.*

210 Potest quidem. Quia cum à Religione sit
Poteſt qui- constituta Monasterij gubernatrix, & hanc
dem. gubernationem nequeat conuenienter pra-
ſtare abique iurisdictione: idea ad imperan-
da, quæ expedire indicaverit ad sui Monas-
terij temporalem, seu politam gubernationem,
iurisdictione est illi conceſſa. Vnde
potest Monialibus prohibere, ne cum exter-
nis loquantur, ne litteras feribant, vel acci-
piant, & alia ſimilia, quæ recte gubernationi
domesticæ, & bono conuentus nomini
congruant. Ita Sotus in 4. diſt. 20. q. 1. aſt. 4.
Barthol. de Ledelin. ſum. vbi de clauſura, diſ-
ſic. 4. dub. vſ. Sanch. l. 6. Decal. 6. i. num. 17.
alios referens.

211
*Cum his
opinor.*
Non solum hanc longe probabiliorem
sententiam esse affirmo, sed adiicio, Abbatif-
sam ex*vi* voti obediencia non modo pra-
cipere posse ea, que iunii, quatenus recte
domus gubernationi congruunt; sed quate-
nus accipiunt spirituallii cuiuscumque pro-
fectui: atque adeo praincipere posse omnia
illa, que iuxta regulas, & constitutiones
Monialis obseruare videntur. Quia negari
non potest, quem posse voto simplici obli-
gari *fratrem*, vel laico obediens in *is*, que
ipso iudicarerint, ad eius spiritualem pro-
fectum conuenire, tamen ex hoc votu nul-
lam spiritualem iurisdictionem obtineant.
Ergo credendum est ex intentione votum
emissum esse, cum id sit Religioni conve-
nientius.

D V B I V M LII.

Religiosi ob delicta ad perpetuum carcerem vel ad irremes damnati posse suntne aufugere.

212 **C**ertum est, Religiosam delinquentem
Certa reco- panitioni Praelati esse subiectum. Quia
lo circa est communis Regularis Pater, qui ra-
Religiosi ad tione dominij professione acquisiti, & ratio-
panas pro-ne intitulacionis a Pontifice concessae po-
pot delicta testatae habet subditos panieendi. Vnde qui-
subiectio- liber Regularis Praelatus, etiam localis (nisi
ex confusione, aut constitutione Religio-
vis limitatum sit) potest Religiosum delin-
quenter excommunicationis, suspensionis,
Eccl. & Mend. Theol. Moral. Tom. VII.

& interdicti personalis censuris innodare. Quia huiusmodi potestatis concessio correctionis delinquentis, illiusque punitioni necessaria erat. *Suar. tom. 4. de Relig. tract. 8. l. 2. c. 9. n. 4.* Porro Abbat[us] his ipsius uitibus penas exerceere, punireque nequit Moniales delinquentem. Quia iurisdictio Ecclesiastica caret, solumque ei a Pontifice conceditur potestas dominativa gubernationis domus necessaria. Quoad penas vero corporales attinet, nulli Regulari Prelato concessum est subditus delinquentem mortis pena punire. Quia id interdictum, *cap. Cam non ab homine, de iudicis.* Idem dicendum de mutilatione, ac de verberatione publica. Quia huiusmodi punitione aliena est Religiosa pietate, & eiusdem rationis cum pena mortis. *Suar. c. 10. n. 1. & 2.* Habet autem potestatem penam tritemum delinquentem afficere subditum, si delictum ei penae sit obnoxium, scandalosum inquam, & minimam graue. *Sanch. l. 6. Decal. c. 8. n. 16.* Penas demum incarcerationis temporalis, aut perpetua, ieiuniorum & alias similes potest infligere, & subditus eas exequi obligatur. Quazierim autem; an obligari sint penam tritemis, aut perpetui carceris exequi penam, an fugere possint.

Non sunt obligati, sed possunt aufugere. 213
Quia ^{secularis} his penitentia damnatus licet. Non sunt
potest fugere: extra humanum enim potest obligari, eä
tempore else videtur reum obligare, ut in penam su-
sepius exequatur penitentia adeo acerba, brevis, sed
& duram: sed votum obedientiae censendum possunt fugere.
non est alter obligare, quam praesumptio:
obligatio enim voti instar praecetti est: Ergo
cum praecipuum humanum ad exequandam
illam penitentia non extendatur, neque etiam
votum debet extendi. Sic Bañes 2. 2. q.
69. art. 4 post s. consol. Indicat Suarini tom. 4.
de Relig. tr. 10. 1. 1. c. 2. 4.

Obligati sunt exequi eas poenam, nec au- 213
fugere possunt. Quia obligari potest Reli-
giolus ex vero obedientia non solùm ad lu-
stinendam instam poenam carceris, & tui-
fugere pos-
remis, sed etiam ad eam non fugiendum, sunt.
cum condemnatus fuerit: at sic est praes-
mendum quilibet obligari velle, cum vo-
tum obedientia emittit: ergo fugere non
potest. Iu. Sanch. l.6. Decal. c.8.n.12. & 16.
Manu. tom.2. q9. Regul. q.22.art.6. Syst. in
clavi l.12. c.18.n.9. Snaer. ubi f. n.10. Salcedo
pract. c.157. Pala. tom.3.d.4. de statu Relig.
pun.14.n.10. Caet. 2.2. q.6.9.art.4. Nanar.
comment. 4.de Regular. n.63.

Ego quidem cum Sapientissimo meo Ferdinandino de Castro Palao admodum eram *Resolutio* propulsus ad primam sententiam sustinendam: sed tamen cum eodem coger secundam probabilitatem quidem defendere communiter & Doctoribus receptam. Quia licet ex precepto, & lege absolute quis non possit obligari ad carcerem aspernum non fugendum: at ex obedientia vero potest obligari; quia ita vult. Certum tamen mihi, cum fugere posse, si carcer ita sit durus, ut vita periculum metuere timeat, ut Nauarros, Saytus, Salcedo, & Sancius annotarunt.

D V B I V M L I I I .

Casu quo fas sit Religioso ex sententia inferioris Pralati ad superiorum appellationem interponere: potestne (si occasio non suppetit appellandi) ad superiorum licentia ab inferiori non petita, iter arripere?

²¹⁵ *Non potest, quia Trident. ses. 4. Religiosis prohibet, à suis Conuentibus recedere, etiam prætextu ad superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerint. Ergo prohibet Concilium superdiictum recessum. Sic Suar. tom. 4. de Relig. tr. 8. l. 2. c. 11. n. 15.*

²¹⁶ *Potest quidem. Quia si in eo casu permis-
sa est verbalis appellatio, etiam per-
mitti debet appellatio realis, que facto ip-
so fit iuxta textum in Cap. Delicti. 2. de appelle-
lat. Neque Concilium credendum est hunc
recessum interdixisse; nam interdiceret de-
bitam naturam defensionem; neque item pre-
sumi potest Religiosum voluntate se adstrin-
gere ad petendam licentiam à superiori gra-
uante, quando moraliter est certus, petitam
non fore concessuram: sed potius timet, ob
id amplius se esse grauandam. Ita Nauar.*

*comment. 2. de Regular. n. 61. Sanchez l. 6. De-
calog. cap. 8. num. 17. Barbola remis. Concilij
ses. 2. 5. c. 4. Manu. tom. 1. q. 99. Regul. q. 30. a. 3.
& in sum. cap. 45. num. 40. Azor. tom. 1. l. 12. c.
c. 111. queſt. 7. S. v. Religio. n. 71.*

*Verius longe censico, te posse in supradic-
to caſu ad superiorem atripere viam, si oc-
casio non suppetit interponendi appellatio-
nem, nec superiorem grauante licentiam riu-
concessurum præsumis. Neque obſat, recel-
lum à monaſterio prætextu accedēti ad supe-
riorem qualibet ex cauſa virgēi ſemper fuſſe
prohibiuit, & Cōciliū aliquid nomi-
prohibere voluſſe: in hoc namq; caſu nil nomi-
prohibere, ſi huiusmodi, progreſſum non pro-
hibeat. Non inquam obſat, quia ſufficiit, ſi
prohibitionem antiquam, & non fatis cogni-
tam renocet, ſi autem quis roget, quando-
nam licitum erit Religioso reculare lupe-
tum ſuſpetū, & reculatio ſit admittenda?*
*Respondeo, ei licere, quoties certitudine mor-
ali timet, à superiori grauiter & inioſe il-
lum diuexaturum, quia ſtante grani & inioſa
vexatione, ei licet appellatio. Ergo & reculatio
licet ad vitandam eam grauem, & in-
iustam vexationem. Nam eo caſu, quo per-
mititur appellatio, antecedens reculatio
permittitur, ut colligatur manifeste ex textu
in Cap. Super eo el. 2. de appellationibus per
argumentum à contrario. Sanchez l. 6. Deca-
log. cap. 8. num. 111.*

LIBER